

Gałązka, Ewa / Rakowska, Barbara / Rakowski, Witold i in.

Z życia Uczelni

Rocznik Żyrardowski 6, 487-528

2008

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Ewa Gałązka, Barbara Rakowska,
Witold Rakowski, Aleksandra Sobiech

Z życia Uczelni

W tej części „Rocznika” pragniemy zasygnalizować pewne formy działalności i inicjatywy władz uczelni związane z realizacją jej misji.

I. Wniosek o uruchomienie kierunku: zdrowie publiczne

W dniu 9 sierpnia 2006 roku Uczelnia złożyła w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego wniosek o przyznanie uprawnień do prowadzenia studiów pierwszego stopnia na kierunku „zdrowie publiczne”. Wniosek liczący 136 stron (plus załączniki) składał się z następujących części:

1. Prezentacja Uczelni, w tym:

- rys historyczny,
- misja,
- struktura organizacyjna,
- kadra,
- relacje z otoczeniem.

2. Baza.

3. Kierunek „zdrowie publiczne”, w tym:

- sylwetka absolwenta,
- program studiów,
- minimum kadrowe.

4. Załączniki do wniosku:

Nr 1. Wyciąg z protokołu z posiedzenia Senatu WSRL dotyczący powołania nowego kierunku.

Nr 2. Wykaz niezbędnej literatury, która zostanie zakupiona po uruchomieniu studiów na kierunku „zdrowie publiczne”.

- Nr 3. Program studiów stacjonarnych i niestacjonarnych pierwszego stopnia według standardów nauczania dla kierunku „zdrowie publiczne”.
- Nr 4. Porozumienie między Dyrektorem Samodzielnego Zespołu Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej Szpital Zachodni im. Jana Pawła II w Grodzisku Mazowieckim a WSRL w Żyrardowie.
- Nr 5. Porozumienie pomiędzy Prezesem Ośrodka Badania jakości Wytobów ZETOM Sp. z o. o. w Warszawie a WSRL.
- Nr 6. Oświadczenia pracowników naukowo-dydaktycznych, CV i ich dorobek naukowy.

W związku z tym, iż prezentacja Uczelni została scharakteryzowana w IV i V tomie „Rocznika”¹, przedstawimy tylko uzasadnienie, sylwetkę absolwenta i proponowaną kadre.

1. Uzasadnienie.

Związek kierunku **ekonomia** z kierunkiem **zdrowie publiczne** jest oczywisty, wszak zdrowie jest zasobem – kapitałem. Tylko zdrowe społeczeństwo pod względem fizycznym, psychicznym, społecznym będzie aktywne i efektywne ekonomicznie i społecznie. Zdrowe społeczeństwo wymaga też mniejszych nakładów związanych z ciągłością pokoleń i jego utrzymaniem i reprodukcją. Co więcej, zdrowe społeczeństwo jest w stanie względnie więcej wykształcić i wykreować twórców, wynalazców. Jak sama nazwa kierunku **zdrowie publiczne** wskazuje, że jest to problem ogólnospołeczny. To państwu powinno zależeć, żeby społeczeństwo było zdrowe, a będzie zdrowe poprzez wszelkie formy kształcenia, a nakłady związane z leczeniem będą tym mniejsze, im wcześniej będzie prowadzona polityka prewencyjna, edukacja zdrowotna i promocja zdrowia. Kierownictwo WSRL traktując **zdrowie człowieka** jako kapitał do programu studiów na kierunku **ekonomia** wprowadziło przedmiot „Sanologia”. Pierwszy wydany przez uczelnię podręcznik to „*Sanologia – nauka o zdrowiu społeczeństwa*” pod redakcją prof. dr. hab. n. med. Leona Jabłońskiego.

Te wyzwania i związki zdrowia z ekonomią przyświecają kierownictwu uczelni występującemu z wnioskiem o utworzenie w WSRL nowego kierunku **zdrowie publiczne** z myślą przewodnią kształcenia dla społeczności lokalnych, gdzie to zagadnienie jest szczególnie zaniedbywane, a nazwa Uczelni zobowiązuje i nakłada obowiązki rozszerzania zakresu wiedzy o kolejne ważne dziedziny nauki. W tym do takiego kształcenia, które wiodłoby zarówno do poprawy zdrowia społeczności lokalnych i propagowania

¹ Por. E. Gałązka, W. Rakowski, *Wyższa Szkoła Rozwoju Lokalnego i jej działalność w latach 1997–2004*, „Rocznik Żyrardowski” tom IV, Żyrardów 2006. E. Gałązka, B. Rakowska, *Dziesięć lat w Wyższej Szkole Rozwoju Lokalnego w Żyrardowie – samoocena kształcenia na kierunku ekonomia*, „Rocznik Żyrardowski” tom V, Żyrardów 2007.

zdrowego stylu życia. Oczywiście traktowanie zdrowia nie może się ograniczać tylko do wymiaru ekonomicznego, musi być również podejście humanistyczne uwzględniające stosunki międzyludzkie, a więc także zdrowie psychiczne prowadzące do harmonijnego współżycia z otoczeniem. Zdrowie będzie traktowane jako zasób publiczny, społeczny i prywatny. Zdrowie – własny rozwój, a poprzez takie spojrzenie przyczynianie się do ogólnego rozwoju społeczeństwa i aktywnego uczestnictwa w życiu społeczno-ekonomicznym, kulturalnym i w umiejętnym rozwiązywaniu szeroko pojmowanych problemów, które to życie narzuca.

Rozwój cywilizacyjny ze swoimi złożonymi zależnościami przyczynia się zarówno do polepszania, jak też pogarszania warunków w środowisku życia człowieka. Administracja służby zdrowia tworzy stosunkowo małą grupę osób w zespole służb zarządzających państwem. Prawidłowe utrzymanie zdrowia całej populacji może mieć miejsce tylko w działaniach integracyjnych, równoległych i powiązanych ze sobą. Z koniecznych do rozwiązywania problemów znaczące staje się zadanie opieki nad coraz liczniejszą starzejącą się i starą subpopulacją ludności, nad wzrastającą liczbą osób niepełnosprawnych. Konieczne jest także zapobieganie i zwalczanie tzw. patologii społecznych, jak alkoholizm, narkomania, nikotynizm i zwyrodnienia seksualne. Są to problemy społeczne, które mogą i muszą być rozwiązywane przez liczne służby administracyjne i społeczne. Sama służba zdrowia problemów tych nie rozwiąże. Działania te muszą być rozumiane i koordynowane na różnych szczeblach administracji. Do tych działań konieczna jest **wiedza**, możliwości materialne i dobra wola osób odpowiedzialnych i zainteresowanych zdrowiem całego społeczeństwa. Wiedza dotycząca zdrowia społeczeństwa wypływa głównie z osiągnięć medycyny i nauk ściśle z nią związanych, to jest ekologii, psychologii, demografii, socjologii i statystyki, także politologii oraz osiągnięć nauk technicznych.

2. Sylwetka absolwenta kierunku „zdrowie publiczne”.

Absolwent kierunku „**zdrowie publiczne**” otrzymuje tytuł **licencjata**.

W wyniku studiów na kierunku „**zdrowie publiczne**” absolwenci uzyskują podstawową wiedzę teoretyczną i praktyczną w zakresie obowiązujących przepisów prawnych i norm zarówno krajowych, jak i unijnych, obejmujących ochronę i profilaktykę zdrowia oraz zasady funkcjonowania instytucji z tym związanych.

Absolwenci kierunku „**zdrowie publiczne**” będą mieli dobre podstawy w zakresie ogólnej wiedzy humanistycznej, z uwzględnieniem związków z ochroną zdrowia i środowiska.

Absolwenci otrzymują wiedzę w zakresie epidemiologii chorób zakaźnych i społecznych (w tym patologii), bezpieczeństwa i higieny pracy,

postępowania w przypadku katastrof ekologicznych, przemysłowych i epidemii oraz ataków o charakterze terrorystycznym i bioterrorystycznym.

Absolwenci zdobędą wiedzę o chemicznych, mikrobiologicznych i fizycznych zanieczyszczeniach środowiska, w tym żywności, i o ich niekorzystnym wpływie na zdrowie człowieka, wiedzę dotyczącą profilaktyki zdrowotnej i uzależnień oraz postępowania w przypadku masowych zakażeń i epidemii. Będą znali zasady i metody postępowania w zakresie przeciwdziałania zanieczyszczeniom środowiska oraz działań w przypadku katastrof ekologicznych. Będą znali zasady i metody analizy zanieczyszczeń powietrza, wody, gleby i żywności oraz sposobów oczyszczania gazów odlotowych, ścieków i utylizacji odpadów.

Uzyskają podstawowe wiadomości dotyczące problematyki osób niepełnosprawnych, zdrowia psychicznego i seksualnego.

Będą dysponować podstawową wiedzą z zakresu administrowania zakładem opieki zdrowotnej, ustawodawstwa krajowego i **Unii Europejskiej** związanego z ogólnie pojętą ochroną zdrowia, przepisów obowiązujących w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz działań przeciwepidemiologicznych.

Opanują podstawową wiedzę z zakresu etyki służby zdrowia i ochrony środowiska.

Absolwenci kierunku „**zdrowie publiczne**” zdobędą następujące umiejętności:

- rozpoznawania biologicznych i środowiskowych uwarunkowań zdrowia człowieka, a także zbiorowości i wzajemnych między nimi związków;
- rozpoznawania biologicznych, środowiskowych, demograficznych, społecznych i psychologicznych zagrożeń zdrowia określonej zbiorowości ludzi;
- realizowania ustawowych kontroli i ocen stanu sanitarno-epidemiologicznego społeczeństwa i środowiska na szczeblu regionalnym i komunikowania ich wyników jednostkom nadrzędnym;
- gromadzenia danych o sytuacji zdrowotnej określonej zbiorowości;
- realizowania programów z zakresu profilaktyki oraz opieki i rehabilitacji psychospołecznej;
- wdrażania i koordynowania programów działań w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia;
- gromadzenia danych z zakresu ekonomiki i zarządzania ochroną zdrowia w środowisku lokalnym;
- realizowania zadań zawodowych właściwych dla danej specjalności;
- zapoznawania się z naukowym piśmiennictwem obcojęzycznym.

Absolwent kierunku „zdrowie publiczne” posiada kompetencje do:

- zajmowania wykonawczych stanowisk w zakładach opieki zdrowotnej w zakresie realizacji świadczeń zdrowotnych;
- zajmowania wykonawczych stanowisk w administracji instytucji i jednostek rządowych samorządowych i pozarządowych zajmujących się problematyką zdrowia publicznego;
- zajmowania specjalistycznych stanowisk wykonawczych w jednostkach wszystkich szczebli nadzoru sanitarnego, Państwowej Inspekcji Sanitarnej, ochrony i kontroli środowiska, a także niemedyceńskich stanowisk w Zintegrowanym Systemie Ratownictwa Medycznego;
- zajmowania specjalistycznych stanowisk w publicznych i niepublicznych jednostkach pomocy i rehabilitacji psychospołecznej;
- zajmowania wykonawczych stanowisk w administracji jednostek ubezpieczenia zdrowotnego i społecznego.

Wiedza, umiejętności i kompetencje, które posiadają absolwenci kierunku „**zdrowie publiczne**” będą wystarczające do podjęcia przez nich pracy w takich instytucjach, jak:

- stacje sanitarno-epidemiologiczne,
- placówki służby zdrowia, w tym szpitale, sanatoria, przychodnie,
- opieka społeczna,
- ośrodki zapobiegania narkomanii i pomocy dla narkomanów,
- poradnie psychologiczne,
- poradnie przeciwalkoholowe,
- inspektoraty ochrony zdrowia i środowiska,
- inspektoraty administracji państwowej i samorządowej,
- inspektoraty ochrony pracy,
- laboratoria ochrony środowiska i przemysłu spożywczego,
- szkoły różnych szczebli,
- Zakład Ubezpieczeń Społecznych,
- towarzystwa ubezpieczeniowe,
- placówki naukowo-badawcze.

3. Minimum kadrowe.

Pracownicy naukowo-dydaktyczni niżej wymienieni złożyli pisemne oświadczenia o podjęciu pracy w Wyższej Szkole Rozwoju Lokalnego w Żyrardowie, po uzyskaniu zgody Ministra Edukacji i Nauki na prowadzenie kształcenia na poziomie wyższych studiów zawodowych I stopnia na kierunku „**zdrowie publiczne**”.

Tabela 1. Pracownicy naukowcy, którzy zadeklarowali zatrudnienie w pełnym wymiarze czasu pracy w WSRL w przypadku uruchomienia kształcenia na kierunku „*zdrowie publiczne*”

Lp.	Nazwisko i imię	Stopień naukowy	Specjalność	Miejsce pracy
1	Ciepielowski Andrzej	dr hab. inż., prof. SGGW	Hydrologia, Gospodarka wodna	Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie
2	Leszczyński Zdzisław	prof. zw. dr hab. n. med.	Chirurgia	emeryt
3	Pawlak Jacek	dr hab. n. med.	Chirurgia	Szpital Zachodni im. Jana Pawła II w Grodzisku Mazowieckim Akademia Medyczna w Warszawie
4	Rowiński Wojciech	prof. zw. dr hab. n. med.	Chirurgia Transplantologia	Akademia Medyczna w Warszawie
5	Zmyślony Marek	dr hab.	Biologia medyczna Fizyka i ochrona środowiska	Instytut Medycyny Pracy im. prof. dr n. med. Jerzego Nofera w Łodzi Uniwersytet Medyczny w Łodzi
6	Karpowicz Marek	dr n. med.	Immunologia, Kardiologia	Szpital Zachodni im. Jana Pawła II w Grodzisku Mazowieckim
7	Korycka Maria	dr n. med.	Epidemiologia	Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Żyrardowie
8	Kraszewski Konrad	dr n. med.	Rehabilitacja Radiodiagnostyka	Szpital Zachodni im. Jana Pawła II w Grodzisku Mazowieckim Akademia Świętokrzyska Filia w Piotrkowie Trybunalskim
9	Królikowska-Waś Krystyna	dr	Psychologia	WSRL w Żyrardowie
10	Molenda Jarosław	dr inż.	Chemia	Instytut Technologii Eksploatacji – PIB w Radomiu
11	Obidziński Paweł	dr n. med.	Ortopedia	Szpital Zachodni im. Jana Pawła II w Grodzisku Mazowieckim
12	Pisula Krzysztof	dr n. med.	Anestezjologia i intensywne terapie	Szpital Zachodni im. Jana Pawła II w Grodzisku Mazowieckim
13	Stopiński Marek	dr n. med.	Nefrolog	Szpital Zachodni im. Jana Pawła II w Grodzisku Mazowieckim
14	Szewczak Krzysztof	dr	Ekonomia Zarządzanie	Prywatna Wyższa Szkoła Ochrony Środowiska w Radomiu

Nauczyciele akademicki, którzy mają doświadczenie w pracy zawodowej poza uczelnią (w placówkach służby zdrowia):

- prof. dr hab. n. med. Rowiński Wojciech – praca w Zakładzie Chirurgii Doświadczalnej i Transplantacyjnej, Centrum Medycyny Doświadczalnej i Klinicznej w PAN, Specjalista Krajowy w dziedzinie Transplantologii,

członek wielu towarzystw naukowych krajowych i zagranicznych, wielokrotnie nagradzany i wyróżniany za swoje osiągnięcia naukowe i zawodowe;

- dr hab. Zmyślony Marek – kierownik Pracowni Zagrożeń Elektromagnetycznych w Zakładzie Zagrożeń Fizycznych w Instytucie Medycyny Pracy im. prof. dr n. med. Jerzego Nofera w Łodzi;
- dr hab. n. med. Pawlak Jacek – autor patentu nr 160118 na wynalazek „Urządzenie do utrzymywania pola operacyjnego w stanie otwartym 15091989”, stypendysta rządu francuskiego (6 miesięcy pracy w szpitalu Paull Brousse w Centre Hepato – Biliare), praca w zespołach PAN dotycząca możliwości regeneracji tkanki wątrobowej, członek wielu towarzystw naukowych krajowych i zagranicznych, wielokrotnie nagradzany i wyróżniany za swoje osiągnięcia naukowe i zawodowe;
- prof. dr hab. n. med. Leszczyński Zdzisław – wieloletni pracownik w lecznictwie otwartym i zamkniętym jednostek wojskowych, członek Polskiego Towarzystwa Lekarskiego, za swoje osiągnięcia i pracę zawodową wielokrotnie nagradzany (m.in. w 2003 roku – Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski);
- dr n. med. Karpowicz Marek – ordynator Oddziału Wewnętrznego i Kardiologii Wojewódzkiego Szpitala w Suwałkach, Ordynator Oddziału Wewnętrznego Wojewódzkiego Szpitala Chirurgii Urazowej św. Anny w Warszawie, obecnie pracownik szpitala w Grodzisku Mazowieckim, autor wielu artykułów w miesięcznikach „Medycyna dla Ciebie” oraz „Claudia” poświęconych popularyzowaniu wiedzy z dziedziny kardiologii i profilaktyki układu krążenia;
- dr n. med. Korycka Maria – wieloletnie doświadczenie zawodowe zdobyte w pracy w Zespole Opieki Zdrowotnej oraz Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Żyrardowie;
- dr n. med. Kraszewski Konrad – wieloletnie doświadczenie zawodowe zdobyte w szpitalach w Bełchatowie, Tarnowie, Gryficach, a obecnie w Grodzisku Mazowieckim;
- dr n. med. Obidziński Paweł – wybitny ortopeda z wieloletnią praktyką i doświadczeniem zdobytym w pracy w szpitalu w Sochaczewie, w Warszawie, a obecnie w Grodzisku Mazowieckim;
- dr n. med. Pisula Krzysztof – wybitny specjalista w zakresie anestezjologii i intensywnej terapii, ordynator Oddziału Anestezjologii i Intensywnej Terapii w Szpitalu Powiatowym w Sochaczewie, z-ca dyrektora ds. lecznictwa w Wojewódzkim Szpitalu Chirurgii Urazowej św. Anny w Warszawie, ordynator Oddziału Anestezjologii i Intensywnej Terapii w Szpitalu Zachodnim w Grodzisku Mazowieckim;

- dr n. med. Stopiński Marek – wybitny specjalista chorób wewnętrznych i nefrolog, ordynator Oddziału Chorób Wewnętrznych, Kardiologii i Dializ w Grodzisku Mazowieckim;
- dr Krzysztof Szewczak – doświadczony ekonomista w zakresie zarządzania i organizacji pracy o dużym doświadczeniu zawodowym na stanowiskach kierowniczych w różnych firmach np. Ministerstwo Przemysłu, Powszechny Bank Kredytowy S.A. w Warszawie.

Kierownictwo Uczelni dołożyło wielu starań, aby pozyskać wysoko kwalifikowaną kadrę naukowo-dydaktyczną dla kierunku **„zdrowie publiczne”**, aby zapewnić odpowiedni poziom nauczania studentów.

Powyższy wniosek zgodnie z obowiązującą procedurą Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego przesłało do rozpatrzenia do Państwowej Komisji Akredytacyjnej. Biuro tej Komisji z dniem 26.10.2006 r. przesłało pismo o następującej treści:

„Szanowny Panie Rektorze,

W załączeniu przesyłam Uchwałę Nr 704/2006 Prezydium Państwowej Komisji Akredytacyjnej z dnia 19 października 2006 r. w sprawie wniosku Wyższej Szkoły Rozwoju Lokalnego w Żyrardowie o nadanie Wydziałowi Ekonomicznemu uprawnień do prowadzenia kształcenia na kierunku „zdrowie publiczne” na poziomie studiów pierwszego stopnia.

Informuję jednocześnie, że zgodnie z art. 52 ust. 2 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365 z późn. zm.) strona niezadowolona z uchwały może zwrócić się z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie sprawy. Wniosek ten należy (w dwóch egzemplarzach) skierować do Państwowej Komisji Akredytacyjnej w terminie 30 dni od dnia doręczenia niniejszego pisma i uchwały.

Pragnę także wyjaśnić, że wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy winien brać za podstawę wyłącznie te dokumenty (materiały, informacje), które znane były Państwowej Komisji Akredytacyjnej, jednakże – zdaniem Pana Rektora – nie zostały wzięte pod uwagę przy rozpatrywaniu sprawy, a miały istotny wpływ na treść podjętej uchwały.

W przypadku włączenia do wniosku nowych dokumentów, dokonania uzupełnień lub zmian w jego treści, niezbędne jest – zamiast wnioskowania o ponowne rozpatrzenie sprawy – skierowanie do Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego nowego wniosku. Wówczas taki wniosek powinien być ponownie skompletowany.

Z poważaniem
Dyrektor Biura
Państwowej Komisji Akredytacyjnej
Barbara Wojciechowska

Uchwała Nr 704/2006
Prezydium Państwowej Komisji Akredytacyjnej
z dnia 19 października 2006 r.

**w sprawie wniosku Wyższej Szkoły Rozwoju Lokalnego w Żyrardowie
o nadanie Wydziałowi Ekonomicznemu uprawnień do prowadzenia
kształcenia na kierunku „zdrowie publiczne” na poziomie studiów
pierwszego stopnia.**

Na podstawie art. 49 ust. 1 pkt 1 oraz art. 52 ust. 1 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365 z późn. zm.) Prezydium Państwowej Komisji Akredytacyjnej – po zasięgnięciu opinii Zespołu Kierunków Studiów Medycznych uchwała, co następuje:

§1

Prezydium Państwowej Komisji Akredytacyjnej negatywnie opiniuje wniosek Wyższej Szkoły Rozwoju Lokalnego w Żyrardowie o nadanie Wydziałowi Ekonomicznemu uprawnień do prowadzenia kształcenia na kierunku „zdrowie publiczne” na poziomie studiów pierwszego stopnia, z następującym uzasadnieniem:

Wniosek nie spełnia wymagań dotyczących minimum kadrowego określonych w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 lipca 2006 r. w sprawie warunków, jakie muszą spełniać jednostki organizacyjne uczelni, aby prowadzić studia na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 148, poz. 1048), bowiem spośród osób wymienionych przez uczelnię do minimum kadrowego można zaliczyć jedynie dr n. medycznych Marię Grabowską-Korycką. W grupie nauczycieli akademickich posiadających tytuł naukowy profesora lub stopień doktora habilitowanego brak osób z dorobkiem naukowym w zakresie „zdrowia publicznego” lub dyscypliny naukowej związanej z tym kierunkiem: prof. dr hab. inż. Andrzej Ciepeliowski jest specjalistą z zakresu hydrologii i gospodarki wodnej; prof. dr hab. med. Zdzisław Leszczyński posiada specjalizację z chirurgii, a dorobek naukowy z zakresu historii medycyny; prof. dr hab. med. Wojciech Rowiński oraz dr hab. med. Jacek Pawlak posiadają specjalizację z zakresu chirurgii i transplantologii, a dorobek naukowy dr. hab. Marka Zmyślonego dotyczy biologii medycznej, fizyki, ochrony środowiska i medycyny pracy. Natomiast w grupie osób ze stopniem naukowym doktora wymagań wyżej wymienionego rozporządzenia nie spełniają: dr n. med. Marek Karpowicz (specjalizacja z zakresu immunologii i kardiologii),

dr n. med. Konrad Kraszewski (specjalizacja z rehabilitacji i radiodiagnostyki), dr Krystyna Królikowska-Was (specjalistka z zakresu pedagogiki), dr inż. Jarosław Molenda (specjalista z zakresu nauk chemicznych), dr n. med. Paweł Obidziński (specjalizacja z ortopedii), dr n. med. Krzysztof Pisula (specjalizacja z anestezjologii), dr n. med. Marek Stopiński (specjalista nefrolog), oraz dr Krzysztof Szewczak – specjalista z dziedziny nauk ekonomicznych (zarządzanie), jednak jego dorobek naukowy nie wiąże się ze zdrowiem publicznym.

§2

1. Wnioskodawca niezadowolony z uchwały może złożyć wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy.
2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, należy kierować do Państwowej Komisji Akredytacyjnej w terminie trzydziestu dni od dnia doręczenia uchwały.

§3

Uchwałę Prezydium Państwowej Komisji Akredytacyjnej otrzymują:

- 1) Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego.
- 2) Rektor Wyższej Szkoły Rozwoju Lokalnego w Żyrardowie.

§4

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Państwowej Komisji Akredytacyjnej
Zbigniew Marciniak

Nie zgadzając się z uchwałą PKA kierownictwo uczelni w osobach: mgr Barbara Rakowska – kanclerz, dr Józef Koziół – prorektor oraz prof. dr hab. Witold Rakowski – rektor, złożyło wizytę przewodniczącemu PKA dr hab. Zbigniewowi Marciniakowi, starając się go przekonać, że dobór podstawowej kadry jest właściwy i zapewnia realizację programu dla tego kierunku studiów. Zdaniem kierownictwa uczelni zespół opiniujący wniosek podszedł do oceny dorobku naukowego podstawowej kadry w sposób schematyczny nie wnikając w szersze zainteresowania osób w dziedzinie medycyny i w czynniki, które wpływają na zdrowie społeczeństwa. Dorobek naukowy przedstawionej kadry dla kierunku nie może ograniczać się tylko do wąsko pojmowanego „zdrowia publicznego”, tak jak podszedł do tego recenzent wniosku, a więc w tytułach artykułów nie muszą pojawiać się

słowa „zdrowie publiczne”, aby rzeczywiście ten kierunek wiedzy uprawiać. Skoro zachodzi tak duża rozbieżność w poglądach na temat doboru kadry dla tego kierunku studiów między recenzentem wniosku (na podstawie tej recenzji Prezydium PKA podejmuje odpowiednią uchwałę), przewodniczącym PKA a wnioskodawcą (WSRL) kierownictwo Uczelni zrezygnowało z dalszego ubiegania się o otwarcie tego kierunku studiów.

II. Wniosek² „Stymulatory i bariery rozwoju lokalnego (na przykładzie wybranych obszarów województwa mazowieckiego)”

Dnia 31 stycznia 2007 r. Wyższa Szkoła Rozwoju Lokalnego złożyła do Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego wniosek badawczy pt. „Stymulatory i bariery rozwoju lokalnego (na przykładzie wybranych obszarów województwa mazowieckiego)” opiewający na sumę 902 500 zł. W realizacji projektu miało brać udział 14 osób (autorów). Czas realizacji 2007–2010.

1. **Cel naukowy projektu** (jaki problem naukowy wnioskodawca podejmuje się rozwiązać, co jest jego istotą, dokładna charakterystyka efektu końcowego).

Punktem wyjścia realizacji projektu jest założenie, że na poszczególnych etapach rozwoju społeczno-ekonomicznego ujawniają się zarówno pewne stymulatory przyśpieszające rozwój niektórych obszarów (gmin) jak też ujawniają się nowe bariery, dotychczas mało znaczące, ograniczające lub wręcz uniemożliwiające rozwój gmin. Takim stymulatorem dla pewnych obszarów mogą być zachodzące procesy globalizacji i metropolizacji, a zarazem te procesy mogą powodować marginalizację dla terenów leżących poza silnym oddziaływaniem aglomeracji. Chodzi więc w projekcie, na przykładzie wybranych gmin wiejskich, gmin wiejsko-miejskich i miejskich nie tylko o zdiagnozowanie tych stymulatorów i barier, ale poszukiwanie odpowiedzi dlaczego pewne gminy rozwijają się dynamicznie i dlaczego nastąpiły w nich zmiany struktur społeczno-gospodarczych i przestrzennych, pomimo ich peryferyjnego położenia, co w efekcie wpłynęło na poprawę warunków życia ich mieszkańców. Z drugiej zaś strony są gminy wykazujące stagnację w przemianach i rozwoju i tracą dystans do gmin rozwojowych oraz występuje taki typ gmin, które nazwać można upadającymi. Identyfikacja przyczyn rozwoju, zastoju i upadku pozwoli na sformułowanie wniosków w zakresie polityki regionalnej, lokalnej, społecznej, przestrzennej, a nawet demograficznej i w zakresie stanowienia prawa. Poznanie przy-

² Wnioskodawca: prof. dr hab. Witold Rakowski.

czyn rozwoju być może pozwoli na możliwość przenoszenia pewnych wzorców do gmin zastojowych czy upadających. Rozeznanie barier hamujących rozwój może umożliwić, jeżeli nie całkowitą ich likwidację, to przynajmniej zmniejszenie ich roli w rozwoju, na przykład poprzez zmianę strategii rozwoju, poprzez poszukiwanie innych liderów lokalnych, poprzez wchodzenie w inne związki gmin lub stowarzyszenia.

W projekcie pragniemy udowodnić, iż nie tylko położenie w podsystemie osadniczym kraju i względem głównych ciągów komunikacyjnych ma wpływ na poziom rozwoju, lecz także inne czynniki takie, jak kapitał ludzki i umiejętność zarządzania zasobami gminy, walory przyrodnicze, integracja społeczności lokalnych wokół realizacji głównych celów, czynniki historyczne, zwłaszcza decyzje podejmowane po 1945 r., wysokość uzyskiwanych dochodów, w tym własnych, wartość mienia komunalnego, struktura demograficzna i społeczno-zawodowa ludności i wiele innych czynników, które są niezauważalne w skali globalnej i regionalnej, a odgrywają bardzo ważną rolę zarówno w pobudzaniu rozwoju, jak też utrudnianiu rozwoju na szczeblu lokalnym, który przekłada się następnie na konkurencyjność regionalną.

Właściwy dobór gmin do badań ma właśnie pomóc w identyfikacji tych czynników pozytywnych i negatywnych oraz ewentualne przypisanie im odpowiednich wag. Identyfikacja stymulatorów rozwoju i barier hamujących rozwój w gminach wybranych celowo do badań pozwolą na dokonanie typologii wszystkich gmin w woj. mazowieckim poprzez znalezienie wspólnych cech gmin badanych szczegółowo i pominiętych w badaniach terenowych. W ten sposób można będzie dokonać typologii gmin według wspólnych cech, które mają wpływ na przyśpieszenie rozwoju i na zahamowanie rozwoju oraz takich cech, które są typowe tylko dla poszczególnych gmin.

- 2. Znaczenie projektu** (co uzasadnia podjęcie tego problemu w kraju, jakie przesłanki skłaniają wnioskodawcę do podjęcia proponowanego tematu, dlaczego projekt zdaniem autora powinien być finansowany, znaczenie wyników projektu dla rozwoju danej dziedziny i dyscypliny naukowej oraz rozwoju cywilizacyjnego, czy w przypadku pozytywnych wyników będą one mogły znaleźć praktyczne zastosowanie).

Jako wnioskodawca pragnę stwierdzić, iż w literaturze przedmiotu pisze się o czynnikach i barierach rozwoju ogólnie. Nie ma natomiast badań szczegółowych w tym zakresie. Co więcej, każdy region i gmina ma zróżnicowane możliwości rozwoju, dlatego poprzez badania terenowe pragniemy dokonać pewnej klasyfikacji czynników rozwoju na typowe występujące w kraju, w regionie i na takie, które są specyficzne

dla pewnych tylko obszarów lub nawet pojedynczych gmin. Różnicowanie tych czynników pozwoli na zróżnicowanie polityki np. fiskalnej państwa, polityki lokalnej i regionalnej. Ponadto badanie ma znaczenie odkrywcze, ponieważ polega nie tylko na poszukiwaniu specyficznych czynników przyspieszających i hamujących rozwój lokalny w warunkach województwa mazowieckiego bardzo zróżnicowanego pod względem poziomu rozwoju, lecz także na syntezie wyników poprzez dokonanie typologii gmin, która może mieć szersze zastosowanie.

- 3. Istniejący stan wiedzy w zakresie tematu badań** (jaki oryginalny wkład wniesie rozwiązanie postawionego problemu do dorobku danej dyscypliny naukowej w kraju i na świecie, czy w kraju i na świecie jest to problem nowy czy kontynuowany i w jakim zakresie weryfikuje utarte poglądy i dotychczasowy stan wiedzy).

Na temat rozwoju lokalnego jest szereg badań (D. Strahl, A. Zalewski, A. Szewczuk, W. Kosiedowski, J. Parysek, E. Gorzelak), ale nie podjęto takich, które by wszechstronnie w długim okresie na przykładzie wybranych gmin próbowały odpowiedzieć na pytanie dlaczego są gminy, które rozwijają się szybko (i czy cały czas) i takie, które są zastojowe i tracą dystans do gmin rozwojowych. Tymczasem polityka Unii Europejskiej zakłada wyrównywanie szans rozwoju, wobec tego zachodzi potrzeba nie tylko odpowiedzi na pytanie, jakie czynniki przyczyniają się do przyspieszenia rozwoju, lecz także jakie czynniki opóźniają lub wręcz stanowią barierę rozwoju. Dlatego należy poszukiwać takich czynników lub prowadzić taką politykę na szczeblu regionalnym, by nie pogłębiać różnic w poziomie rozwoju między gminami. Dlatego proponowany projekt badawczy ma pokazać także czy powiększyły się różnice w poziomie rozwoju lokalnego (np.: w latach 1991–2005 lub też w latach 1990–2000 i 2000–2006) i jakie są czynniki sprawcze tego procesu. Czy powiększanie się różnic w poziomie rozwoju było i jest zjawiskiem trwałym (ciągłym) czy w wielu przypadkach tylko przejściowym, uzależnionym np. od władzy lokalnej i jej umiejętności w wykorzystaniu potencjału gminy.

- 4. Metodyka badań** (co stanowi podstawę naukowego warsztatu wnioskodawcy i jak zamierza rozwiązać postawiony problem, na czym będzie polegać analiza i opracowanie wyników badań, jakie urządzenia [aparatura] zostaną wykorzystane w badaniach, czy wnioskodawca ma do nich bezpośredni dostęp i umiejętność obsługi).

W zależności od zadania badawczego, od zgromadzonych materiałów w projekcie będą wykorzystane różne metody.

Materiałem wyjściowym będą:

- 1) dane statystyczne znajdujące się w zasobach Wojewódzkiego i Głównego Urzędu Statystycznego dotyczące stanu liczby mieszkańców w poszczególnych latach, przyrostu naturalnego, migracji, struktury płci, wieku, wykształcenia, źródeł utrzymania ludności, zasobów mieszkaniowych i ich struktury; analiza tych materiałów pozwoli na dokonanie typologii gmin wiejskich, wiejsko-miejskich i miejskich przy zastosowaniu metody aglomeracyjnej (Warda) i na przedstawienie dendogramów. Metoda ta pozwoli na weryfikację doboru gmin do badań szczegółowych oraz na sklasyfikowanie gmin wg osiągniętego poziomu rozwoju (ranking gmin), a następnie pozwoli na typologię wg głównych czynników rozwoju, czynników dodatkowych, wspierających okresowo rozwój oraz na wskazanie barier utrudniających, hamujących rozwój z podziałem na bariery długotrwałe, okresowe, przejściowe;
  - 2) sprawozdania z wykonania budżetu znajdujących się w zasobach gmin;
  - 3) plany rozwoju lokalnego, strategicznego;
  - 4) wywiady z liderami lokalnymi;
  - 5) badania terenowe dotyczące wykształcenia kadry jednostek samorządu terytorialnego (wykonywanego zawodu przed objęciem funkcji kierowniczych);
  - 6) badania ankietowe wśród mieszkańców wybranych gmin dotyczące oceny poziomu rozwoju, niezaspokojonych potrzeb, zamierzeń odnośnie do: podjęcia działalności, nauki (szkolenia), preferowanego miejsca zamieszkania, uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej.
5. **Wymierny, udokumentowany efekt podjętego problemu** (zakładany sposób przekazu i upowszechnienia wyników – publikacje naukowe oraz referaty na konferencjach w kraju i za granicą, monografie naukowe, rozprawy doktorskie i habilitacyjne, nowe metody i urządzenia badawcze).

Efektom badań będą artykuły, referaty na konferencjach, rozdziały w pracach doktorskich Jolanty Borek, Krzysztofa Telki, Anetty Zielińskiej, Jacka Drażkiewicza, Marioli Pytlak, rozdziały w pracach habilitacyjnych dr Ewy Markowskiej-Bzduchy, dr Grażyny Łuszkiewicz, dr. Marcina Molendy. Planuje się zorganizowanie dwóch konferencji: jednej w 2008 r. „Stymulatory rozwoju lokalnego w świetle badań” oraz drugiej w 2009 r., na której zostaną przedstawione końcowe wyniki

badań z udziałem władz samorządowych. Zakłada się opublikowanie dwóch tomów: „Studia na regionem” oraz książki pt.: „Stymulatory i bariery rozwoju lokalnego (na przykładzie wybranych obszarów woj. mazowieckiego)”.

Ponadto współpraca z Mazowieckim Biurem Planowania Przemysłowego i Rozwoju Regionalnego pozwoli na wykorzystanie wyników badań w budowaniu strategii i polityce regionalnej.

Efektom projektu będzie integracja:

- 1) środowiska naukowego 3 uczelni, wspólne seminaria;
- 2) integracja środowiska naukowego ze środowiskiem samorządu terytorialnego, poprzez wspólne uczestnictwo w badaniach, poprzez przedstawienie wyników badań na wspólnie organizowanych comiesięcznych seminariach, a następnie konferencji.

W ten sposób pragniemy przekonać władze samorządowe do współpracy z uczelniami, aby pokazać im korzyści płynące z tego typu badań i kontaktów. Z drugiej strony nauczyciele akademicki poprzez uczestnictwo w badaniach terenowych i kontakty ze środowiskiem lokalnym, z władzą samorządową zdobędą nowe doświadczenia, z których część wykorzystają w dydaktyce.

Badaniem pragniemy objąć 10% gmin woj. mazowieckiego, tj. w przybliżeniu 30. Gdyby w trakcie badań okazało się, że gminy dobrane do szczegółowych badań terenowych nie do końca były reprezentatywne, zostaną dobrane 2–3 gminy dodatkowo. Przy doborze gmin kierowano się położeniem w systemie osadniczym, strukturze źródeł utrzymania ludności (wg stanu na 2002 r.), poziomu wykształcenia mieszkańców, przyrostem rzeczywistym ludności w latach 1989–2006, wysokością dochodów własnych przypadających na 1 mieszkańca.

Każda osoba uczestnicząca w badaniach jako wykonawca będzie pilotowała badania w dwóch gminach. Natomiast wyniki badań będą przedstawione w przekroju problemowym (tematycznym), jak i geograficznym dotyczące konkretnych gmin.

Zatem każdy wykonawca będzie dzielił się wynikami badań z pozostałymi uczestnikami. Takie podejście do badań pozwoli na wypracowanie wspólnej metodyki badań, jak też na integrację zespołu badawczego i wzmocnienie współodpowiedzialności za wyniki badań.

Harmonogram wykonania projektu badawczego „Stymulatory i bariery rozwoju lokalnego (na przykładzie wybranych obszarów województwa mazowieckiego)”

Lp.	Nazwa zadania badawczego	Termin rozpoczęcia */	Przewidywane koszty (zł)
		zakończenia zadania*/	
1	2	3	4
1	Zebranie danych liczbowych w Głównym Urzędzie Statystycznym dotyczących liczby ludności w gminach w granicach porównywanych wg stanu na koniec 2006 roku dla lat 1980, 1990, 1995, 2000, 2005, 2006 i kształtowania się przyrostu naturalnego i migracji z podziałem na wewnętrzne i zewnętrzne dla lat 1980–2006.	1–10	95 000
2	Dokonanie typologii gmin województwa mazowieckiego wg zmodyfikowanej metody J. W. Webba (na podstawie zebranych danych).	1–10	37 000
3	Na podstawie danych pochodzących z narodowych spisów ludności z lat 1978, 1988 i 2002 dokonanie typologii gmin województwa mazowieckiego według głębokości przekształceń struktur społeczno-zawodowych dotyczących: struktur demograficznych (gminy np. demograficznie stare i młode), poziomu wykształcenia ludności, źródeł utrzymania, aktywności ekonomicznej, odsetka ludzi niepełnosprawnych, typów gospodarstw domowych i rodzin.	1–10	45 000
4	Zebranie danych niezbędnych do określenia poziomu rozwoju społeczno-ekonomicznego gmin woj. mazowieckiego i dokonania ich typologii.	7–11	35 000
5	Zebranie danych dotyczących stymulatorów i barier rozwoju gmin wytypowanych do badań terenowych (wywiady, badania ankietowe, sprawozdania z wykonania budżetu, plany inwestycyjne, plany strategiczne).	11–17	115 000
6	Konferencja „Współczesne czynniki i bariery rozwoju gmin w świetle badań terenowych”.	17–17	25 000
7	Dokonanie klasyfikacji gmin wg głównych, dodatkowych, przypadkowych stymulatorów rozwoju gmin badanych i transformacja danych na gminy pozostałe.	18–21	45 000
8	Klasyfikacja gmin według typów barier (trwale, przejściowo, sporadycznie występujących)	18–21	30 000
9	Skłonność dostosowywania się społeczności lokalnych do warunków bliższego i dalszego otoczenia (badania ankietowe)	21–27	184 500
10	Realizacja tematów (opracowania autorskie) według wykazu E-1	7–28	191 000
11	Konferencja podsumowująca wyniki badań	29–29	25 000
12	Publikacje: 2 tomy „Studiów nad regionem”, książka jako zwieńczenie badań	30–30	60 000
13	Konsultacje	7–29	15 000
RAZEM:			902 500

*) Podać liczbę miesięcy od faktycznego terminu rozpoczęcia projektu.

E - I. Tematy do realizacji, ich autorzy (opracowania autorskie), objętość i honoraria

1. Typologia gmin (miast) woj. mazowieckiego z punktu widzenia zmian w liczbie mieszkańców (w granicach porównywalnych) w latach 1978–2006 z podziałem na podokresy wg zmodyfikowanej metody J.W. Webba.
objętość: 50 stron
koszt: 10.000 zł
2. Typologia gmin wg zmian źródeł utrzymania ludności w latach 1978–2002
objętość: 20 stron
koszt: 4.000 zł
3. Typologia gmin według struktur demograficznych i ich przekształceń w latach 1978–2002.
objętość: 50 stron
koszt: 10.000 zł
4. Typologia gmin według aktywności ekonomicznej mieszkańców w latach 1978–2002–2006.
objętość: 40 stron
koszt: 8.000 zł
5. Typologia gmin według poziomu wykształcenia ludności i tendencji zmian w latach 1978–2002
objętość: 50 stron
koszt: 10.000 zł
6. Typologia gospodarstw domowych i rodzin wg liczby osób i dzieci wchodzących w ich skład i źródeł utrzymania w 2002 r.
objętość: 40 stron
koszt: 8.000 zł
7. Typologia gmin według wyposażenia mieszkań w urządzenia komunalne w 1978 i 2002 r. (tendencje zmian).
objętość: 40 stron
koszt: 8.000 zł
8. Typologia gmin według prowadzenia przez właścicieli gospodarstw rolnych działalności; prowadzące wyłącznie działalność rolniczą, prowadzące działalność wyłącznie pozarolniczą, prowadzące działalność rolniczą i pozarolniczą nieprowadzące żadnej działalności.
objętość: 40 stron
koszt: 8.000 zł

Autorzy tematów 1–8

mgr Mariola Pytlak

dr Dariusz Piotrowski

mgr inż. Barbara Rakowska

prof. zw. dr hab. W. Rakowski

9. Rodzina jako czynnik rozwoju lokalnego.
autor: prof. zw. dr hab. Adam Kurzynowski
objętość: 30 stron
koszt: 8.000 zł
10. Dochody własne i pozyskiwane środki zewnętrzne jako czynnik rozwoju i zacofania.
autor: dr Ewa Markowska-Bzducha
objętość: 50 stron
koszt: 10.000 zł
11. Zmiany w poziomie wykształcenia mieszkańców gmin a zmiany w strukturze gospodarczej i w rozwoju.
autor: mgr inż. Barbara Rakowska, prof. dr hab. Witold Rakowski
objętość: 20 stron
koszt: 4.000 zł
12. Szkolnictwo średnie i wyższe i jego wpływ na rozwój wybranych ośrodków.
autor: mgr inż. Barbara Rakowska
objętość: 40 stron
koszt: 6.000 zł
13. Poziom wykształcenia kadr w jednostkach samorządu terytorialnego i jego wpływ na rozwój.
autor: mgr inż. Jolanta Borek
objętość: 30 stron
koszt: 5.000 zł
14. Walory turystyczne jako czynnik rozwoju.
autor: dr Marcin Molenda, mgr Jacek Drażkiewicz
objętość: 50 stron
koszt: 8.000 zł
15. Infrastruktura lokalna, regionalna i ponadregionalna jako stymulator rozwoju i niedorozwoju.
autor: mgr Krzysztof Telka
objętość: 60 stron
koszt: 10.000 zł
16. Skłonność społeczności lokalnych:
  - do pozyskiwania wiedzy,
  - działalności gospodarczej,
  - decyzji o zmianie miejsca zamieszkania, zawodu.autor: prof. dr hab. Witold Rakowski, mgr Anetta Zielińska, mgr Mariola Pytlak
objętość: 80 stron
koszt: 14.000 zł

-
17. Zamierzenia gimnazjalistów i maturzystów odnośnie nauki, wyboru zawodu i miejsca zamieszkania.
autor: dr Anna Sas-Badowska, mgr inż. Barbara Rakowska, mgr Mariola Pytlak, mgr Anetta Zielińska
objętość: 50 stron
koszt: 10.000 zł
  18. Strategia gmin – ocena kierunków rozwoju.
autor: dr Marek Ziółkowski, dr Dariusz Piotrowski, dr Grażyna Łuszkiewicz-Dzierżawska
objętość: 50 stron
koszt: 10.000 zł
  19. Kierunki migracji ludności i struktura demograficzno-społeczna migrantów
autor: prof. dr hab. Witold Rakowski, dr Marcin Molenda, dr Dariusz Piotrowski
objętość: 50 stron
koszt: 10.000 zł
  20. Przedstawiciele poszczególnych społeczności lokalnych we władzach regionalnych, krajowych, międzynarodowych w przeszłości i współcześnie (doszukiwanie się ich wpływu na rozwój lokalny poprzez powiązanie z władzą centralną)
autor: dr Grażyna Łuszkiewicz-Dzierżawska
objętość: 40 stron
koszt: 8.000 zł
  21. Rynek pracy w badanych gminach w przeszłości (przed 1989) i w latach 1990–2007.
autor: mgr Anetta Zielińska, mgr inż. Jolanta Borek
objętość: 50 stron
koszt: 8.000 zł
  22. Próba oceny poziomu nauczania w poszczególnych typach szkół (podstawowe, gimnazjalne, średnie) a zamierzenia absolwentów.
autor: dr Anna Sas-Badowska, mgr inż. Barbara Rakowska
objętość: 20 stron
koszt: 4.000 zł
  23. Typologia gmin wg stymulatorów rozwoju i barier ograniczających rozwój.
autor: cały zespół pod kierunkiem prof. dr. hab. Witolda Rakowskiego
objętość: 50 stron
koszt: 10.000 zł

Na podstawie dokonanych recenzji odmówiono przyznania środków finansowych na realizację projektu badawczego pod ww. tytułem (Decyzja nr 4008/B/H03/2007/33 z dnia 11 lipca 2007 r. Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego).

III. Wniosek „Żyrardów przykładem wielokulturowości – od przeszłości do terażniejszości i ku przyszłości”

Na początku 2007 r. Narodowe Centrum Kultury ogłosiło nabór wniosków do Europejskiego Roku Dialogu Międzykulturowego (EROM). Kierownictwo Uczelni na wniosek Grzegorza Nowakowskiego z Telewizji Żyrardowskiej we współpracy z Muzeum Mazowsza Zachodniego oraz z Mazowieckim Towarzystwem Naukowym przygotowało projekt pod tytułem jak wyżej. W ramach ERDOM wyznaczono 4 priorytety, a mianowicie:

- Priorytet 1 – konferencje, seminaria i debaty nt. kontekstów wielokulturowości.
- Priorytet 2 – badania i publikacje odnoszące się do kontekstów wielokulturowości w Polsce i w Europie. W ramach tego priorytetu został zgłoszony wniosek naszej Uczelni.
- Priorytet 3 – festiwale i przeglądy pokazujące i przybliżające oblicza wielokulturowości.
- Priorytet 4 – warsztaty i szkolenia, w sposób szczególny uwzględniające potrzeby dzieci i młodzieży, uczące otwartości na różnorodność etniczną i kulturową.

Wniosek składał się z następujących części:

I) Informacje o wnioskodawcy – dane organizacyjne:

- 1) Pełna nazwa wnioskodawcy.
- 2) Status prawny.
- 3) Nr NIP, nr REGON.
- 4) Adres.
- 5) Osoby upoważnione do reprezentowania, składania oświadczeń woli i zaciągania w imieniu wnioskodawcy zobowiązań finansowych.
- 6) Kierownik projektu – osoba odpowiedzialna za przygotowanie wniosku i kontakty z NCK (Witold Rakowski).
- 7) Osoba odpowiedzialna za nadzorowanie przepływów finansowych wynikających z realizacji projektu (mgr Iwona Deręgowska-Celuch).

II) Informacje o wnioskodawcy – dane merytoryczne.

- 1) Opis działalności prowadzonej przez wnioskodawcę w ciągu ostatnich trzech lat, z uwzględnieniem misji, wiodących projektów (max. 3 strony).

- 2) Uzasadnienie powiązania dotychczas realizowanych projektów z działaniami na rzecz dialogu międzykulturowego (max. objętość opisu – 2 strony).

Ze względu na to, że jest to ważny element wniosku (opis działalności uczelni jest znany – patrz „Rocznik Żyrardowski” tom IV i V – dlatego zostanie tu pominięty) warto przytoczyć jego treść.

Usytuowanie Uczelni w Żyrardowie i jej dziesięcioletnia działalność obliguje ją nie tylko do świadczenia na wysokim poziomie usług dydaktycznych dla młodzieży i osób dorosłych (przy Wyższej Szkole Rozwoju Lokalnego istnieje Niepubliczne Akademickie Gimnazjum i Niepubliczne Akademickie Liceum Ogólnokształcące oraz Uniwersytet dla osób tzw. III wieku), lecz także do prowadzenia badań naukowych związanych nie tylko ściśle z naukami ekonomicznymi – o czym mowa w punkcie II.1., lecz także z naukami pokrewnymi, które wiążą się ze środowiskiem lokalnym i regionalnym. Misją Uczelni jest także integracja i aktywacja lokalnego środowiska. Do tego celu służy między innymi niniejszy Projekt zakładający w sposób syntetyczny spożytkowanie dotychczasowego dorobku dotyczącego wielokulturowości Żyrardowa.

Jest to dorobek zarówno Mazowieckiego Towarzystwa Naukowego, Muzeum Mazowsza Zachodniego, Towarzystwa Przyjaciół Miasta Żyrardowa jak również Wyższej Szkoły Rozwoju Lokalnego. Świadczą o tym liczne publikacje samodzielne, jak też artykuły zamieszczone w „Roczniku Mazowieckim” (patrz: A. Góralski, A. Stawarz, Z badań nad pochodzeniem i strukturą ludności cudzoziemskiej Żyrardowa w latach 1830–1945, tom IX), w kolejnych tomach „Żyrardowskiego Rocznika Muzealnego”, w „Roczniku Żyrardowskim” (patrz artykuł J. Czerniawskiego, Historia Żyrardowa. Przewodnik po literaturze przedmiotu, tom I).

Poprzez realizację proponowanego Projektu pragniemy zachować ciągłość w badaniach nad wielokulturowością Żyrardowa dotychczas rozproszoną i zintegrować środowisko twórcze wokół tego zagadnienia, dokonując jej syntezy i zarazem zbadać dotychczasowy stosunek społeczeństwa do wielokulturowości, a poprzez włączenie liczного grona osób do badań i poprzez promocję jej wyników przygotować społeczeństwo do nieuniknionego procesu wielokulturowości. Temu też służą zarówno wykłady dla studentów Wyższej Szkoły Rozwoju Lokalnego z „Historii i kultury Mazowsza” oraz ćwiczenia z tego przedmiotu, na których omawiana i dyskutowana jest wielokulturowość. Brakuje niestety w tym zakresie zwartej pozycji książkowej i współczesnych badań nad wielokulturowością. Niniejszy Projekt byłby zarówno podsumowaniem dotychczasowych studiów nad tym problemem, kontynuacją i inspiracją do dalszych badań.

Integracja środowiska twórczego, w tym lokalnego i włączenie go do badań nad wielokulturowością Żyrardowa przyczyniłaby się do upowszechnienia tego problemu wśród społeczeństwa polskiego, także częściowo europejskiego i wśród innych narodów. Podjęcie się przez Wyższą Szkołę Rozwoju Lokalnego realizacji proponowanego Projektu wynika z jej misji jako ośrodka kulturotwórczego, zadaniem którego jest integrowanie, inspirowanie i koordynowanie badań oraz upowszechnianie ich wyników. Pierwszymi odbiorcami tych badań będą studenci, uczniowie i słuchacze Uniwersytetu Trzeciego Wieku. Oni też będą nosicielami idei wielokulturowości, żywym źródłem informacji, upowszechniania i wzniesienia dyskusji, a niektórzy z nich staną się w przyszłości kontynuatorami badań nad wielokulturowością. Tak więc podjęcie się realizacji Projektu przez WSRL, jako jedyne podmiotu w Żyrardowie zdolnego do tego rodzaju przedsięwzięcia, ma sens głębszy: integracja środowiska, wzbogacenie dydaktyki, aktywne włączenie słuchaczy i społeczeństwa w wielowątkowy proces kształcenia, aktywnego uczestnictwa w tym kształceniu i samokształcenie, jak również inspirowanie do poszukiwania prawdy i przygotowania do współżycia w społeczeństwie wielokulturowym.

Przyszłość Europy i naszego kraju należy wiązać z wielokulturowością i do tego powinniśmy przygotować społeczeństwo lokalne, ponieważ w społecznościach wielkomiejskich jest ona już na obecnym etapie jako tako akceptowana. Ukazując wielokulturowość w społeczeństwach lokalnych w przeszłości przygotowujemy przez to młodzież do jej akceptowania w teraźniejszości i lepszego współżycia w przyszłości.

W realizację projektu będą zaangażowane między innymi następujące osoby:

1. prof. dr hab. Benon Dymek – prezes Mazowieckiego Towarzystwa Naukowego, autor książki „Historia i kultura Mazowsza do 1526 r.” oraz wielu innych publikacji o Mazowszu. Redaktor naukowy „Rocznika Mazowieckiego”,
2. dr Krzysztof Zwoliński – były dyrektor Muzeum Mazowsza Zachodniego w Żyrardowie, autor licznych publikacji o Żyrardowie,
3. dr Andrzej Stawarz – dyrektor Muzeum Niepodległości w Warszawie, autor licznych publikacji o Żyrardowie, w tym o obyczajach, kulturze,
4. mgr Barbara Rzeczycka – dyrektor Muzeum Mazowsza Zachodniego w Żyrardowie, autorka artykułów o Żyrardowie,
5. mgr Andrzej Góralski – były prezes Towarzystwa Przyjaciół Miasta Żyrardowa, autor artykułów o Żyrardowie,
6. dr Andrzej Grudziński – emerytowany docent Politechniki Warszawskiej, autor artykułów dotyczących rozwoju przestrzennego Żyrardowa,

7. dr Jerzy Naziębło – były dyrektor Muzeum Okręgowego w Żyrardowie, wiceprzewodniczący Rady Miasta Żyrardów, autor wielu publikacji z dziedziny historii Żyrardowa,
8. mgr Sławomir Krejpowicz – autor artykułów o wielonarodowości społeczności żyrardowskiej,
9. mgr Jarosław Szafaryn – Wydział Promocji i Kultury Urzędu Miasta Żyrardów,
10. mgr Bartosz Głowacki – Wydział Promocji i Kultury Urzędu Miasta Żyrardów,
11. Grzegorz Nowakowski – Telewizja Żyrardów,
12. mgr Mariola Pytlak – autorka artykułów o rewitalizacji Grodziska Mazowieckiego i Żyrardowa,
13. Violetta Sałachewicz – studentka III roku Wyższej Szkoły Rozwoju Lokalnego w Żyrardowie pisząca pracę dyplomową na temat rewitalizacji Żyrardowa.

III) Rodzaj Priorytetu. Jak nadmieniono Szkoła złożyła wniosek w ramach Priorytetu 2.

IV) Tytuł projektu: „Żyrardów przykładem wielokulturowości – od przeszłości do teraźniejszości i ku przyszłości”.

V) Zakres projektu i jego charakterystyka.

- 1) Opis projektu (cel, termin realizacji, miejsce realizacji, zasięg /lokalny, regionalny, krajowy/, przewidywana liczba uczestników – maksymalna objętość opisu – 3 strony).

Punktem wyjścia niniejszego Projektu jest założenie, że zachodzące procesy globalizacji w zakresie przepływu towarów, kapitału muszą także doprowadzić, w niedalekiej przyszłości, do swobodnych ruchów migracyjnych ludności (co dzieje się już częściowo w ramach państw należących do Unii Europejskiej) na świecie. Zwłaszcza w warunkach państw europejskich, w tym w Polsce, charakteryzujących się ubytkiem naturalnym ludności i przy przyspieszonym procesie starzenia się społeczeństwa, młodzi imigranci z krajów azjatyckich, afrykańskich mogą być źródłem ożywienia demograficznego, jak i ekonomicznego. Do tych nieuniknionych procesów należy już przygotowywać społeczeństwo polskie, zwłaszcza młodzież, której przyjdzie żyć w nowych warunkach wielonarodowościowych i wielokulturowych.

Z takimi zjawiskami mamy już do czynienia w USA i w wielu państwach europejskich. Należy jednak zauważyć, że wielokulturo-

wość występowała także w przeszłości w Polsce (jako przykład niech posłuży Rzeczypospolita Obojga Narodów) i występuje w szczytkowych formach obecnie.

Przez stulecia w systemie politycznym Polski wypracowywane były mechanizmy współżycia różnych narodów, kultur i religii. Polska stanowiła godny naśladowania przykład tolerancji, dialogu i współdziałania różnych narodowości we wszystkich dziedzinach życia. W ten ogólny proces historycznego świadectwa mniejszości narodowych w Polsce wpisał się od początku swojego powstania Żyrardów. Wybudowana w latach 1830–1833 w Rudzie Guzowskiej pierwsza tych rozmiarów fabryka wyrobów lnianych na ziemiach polskich była odzwierciedleniem współpracy i symbiozy przedstawicieli różnych narodowości. Znaczącą rolę w powstaniu i rozwoju fabryki żyrardowskiej, a na jej bazie osiedla przemysłowego i miasta z całą infrastrukturą odegrało wiele pokoleń licznych mniejszości narodowych. Swój wielki wkład wnieśli tu Niemcy, Austriacy, Czesi, Anglicy, Szkoci, Holendrzy, Rosjanie, Żydzi, Francuzi. Wśród tych ostatnich był wybitny wynalazca i konstruktor maszyn włókienniczych Filip de Girard, od którego nazwiska cała ta osada wzięła swoją nazwę. Na przestrzeni XIX i XX wieku wtopili się oni w społeczność polską tego rozwijającego się wielkiego ośrodka przemysłowego. Wnosili tu swoją wiedzę, doświadczenie techniczne i zawodowe, a równocześnie koloryt odrębności swoich obyczajów, sposobu życia, kultury, kultu religijnego. Pozostały po nich w Żyrardowie różnego rodzaju trwałe ślady kultury materialnej jak: domy, fabryki, świątynie, cmentarze, zakłady usługowe. Liczne są materiały źródłowe, opracowania, fotografie i przekazy mówiące o ich bytności w Żyrardowie. Dokumentują to też ulice noszące imiona wielu z nich, szczególnie dla Żyrardowa zasłużonych. Wśród współczesnych mieszkańców Żyrardowa – szczególnie starszego pokolenia – wciąż żywa jest pamięć o mniejszościach narodowych jako sąsiadach, kolegach wspólnych przeżyć, rzemieślnikach, kupcach, współpracownikach. Są to wszystko namacalne przykłady tradycji dialogu kulturowego mimo zachowanych odrębności narodowych i religijnych. Temat wciąż aktualny, ale ulegający zapomnieniu.

Celem projektu jest więc nie tylko ukazanie wielokulturowości w przeszłości Żyrardowa, ale także próba odpowiedzi na pytanie: Czy nowe pokolenie jest przygotowane do tego, by nie tylko żyć biernie w społeczeństwie wielokulturowym, ale aktywnie w nim uczestniczyć poprzez prowadzenie dialogu, poznawanie kultur innych narodów, wzbogacanie swojej narodowej kultury poprzez

twórcze działanie i poszukiwanie takich wartości, które są wspólne dla całej ludzkości.

Aby zrealizować cel projektu, wnioskodawca pragnie nie tylko ukazać społeczeństwu ogólnoswiatowemu wielokulturowość Żyrardowa w przeszłości, ale także, poprzez przeprowadzenie badań ankietowych wśród osób dorosłych, młodzieży uczącej się w gimnazjach, szkołach średnich i studiującej oraz poprzez ogłoszenie konkursu na temat wielokulturowości, poznać stosunek różnych grup społeczeństwa do współżycia z innymi narodami. Stąd nazwa projektu „od przeszłości do teraźniejszości i ku przyszłości”. Teraźniejszość przejawia się w tym, że w Żyrardowie są zakłady pracy utworzone przez kapitał obcy (fiński, francuski, koreański, hinduski, kanadyjski, włoski, niemiecki, amerykański), w związku z tym zachodzą już pewne relacje między ludnością lokalną a obcokrajowcami. Wnioskodawca pragnie poznać układanie się tych relacji poprzez wywiady z obcokrajowcami (co najmniej 10), jak też pracownikami tych firm (personalem należącym do kierownictwa, jak też ze zwykłymi pracownikami).

Projekt ma zasięg lokalny, natomiast poprzez promocję i oryginalność wyników badań może mieć zasięg ogólnoswiatowy.

Miejsce realizacji – Żyrardów.

Termin realizacji – 2008 rok.

Cykl realizacji – jednorazowy, ale istnieje możliwość kontynuacji w przyszłości poprzez badania ankietowe. Wnioskodawca pragnie poznać ewolucję zmian stosunku społeczeństwa żyrardowskiego do wielonarodowości i wielokulturowości.

Niniejszy projekt wnioskodawca traktuje jako inspirację do badań nad ewolucją zmian do wielokulturowości i jednocześnie jako integrujący różne placówki w zakresie badań nad społecznością lokalną, których wymiar jest jednak ponadlokalny.

- 2) Planowany sposób współpracy z Narodowym Centrum Kultury oraz zakładany podział prac między NCK a wnioskodawcą (maksymalna wielkość opisu – 1 strona)

Dorobek badawczy o wielokulturowości Żyrardowa należy traktować jako wspólną własność Krajowego Centrum Kultury i Wyższej Szkoły Rozwoju Lokalnego i obie te instytucje mają prawo do wpisania tych badań do swojego dorobku i do ich upowszechniania. Wykonawca publikując materiały o wielokulturowości Żyrardowa będzie również umieszczał jako wydawcę Narodowe Centrum Kultury. Ponadto Wykonawca zwróci się także z prośbą do NCK

o napisanie przedmowy do wydania polskiego i wydań w językach obcych. Wykonawca w trakcie realizacji projektu będzie zasięgał opinii NCK dotyczącej poszczególnych zagadnień, tak aby ostateczna treść projektu wyrażała także pogłębioną intencję NCK. Stąd istnieje konieczność ścisłej współpracy. Wykonawca będzie co miesiąc informował NCK o postępie badań w zakresie realizacji projektu i zasięgał opinii w sprawie dalszego toku prac. Wyrażona opinia NCK będzie wiążąca dla wykonawcy projektu.

- 3) Planowany sposób organizacji i realizacji Projektu, w tym podział kompetencji między osobami realizującymi Projekt ze strony Wnioskodawcy (maksymalna objętość opisu – 2 strony):

Wnioskodawca uważa, że organizacja i realizacja projektu będzie możliwa pod warunkiem sprecyzowania planu (spisu treści) opracowania, które pragnie opublikować jako wspólne dzieło osób współuczestniczących w Projekcie. Projekt roboczy opracowania wraz z autorami przedstawia się następująco:

Żyrardów przykładem wielokulturowości – od przeszłości do teraźniejszości i ku przyszłości

	Tytuł rozdziału	Autor	I. stron
	Przedmowa	Narodowe Centrum Kultury	2
	Wstęp	prof. dr hab. Witold Rakowski – redaktor tomu	2
I	Geneza i przejawy wielokulturowości Żyrardowa.		
1	Tradycje tolerancji narodowej i wyznaniowej w Polsce.	prof. dr hab. Benon Dymek dr Krzysztof Zwoliński	20
2	Dzieje wielokulturowości narodowej na Mazowszu.	prof. dr hab. Benon Dymek	20
3	Przeptyw innowacji technicznych i ich wpływ na powstanie fabryki w Rudzie Guzowskiej (w Żyrardowie).	dr Krzysztof Zwoliński	10
II	Kształtowanie osady i społeczności żyrardowskiej.		
1	Koncepcja urbanistyczna osady.	dr Andrzej Grudziński	20
2	Rozwój zabudowy a segregacja społeczna.	dr Krzysztof Zwoliński mgr Andrzej Góralski	20
3	Struktura demograficzna, narodowościowa, wyznaniowa i zawodowa kształtująca się społeczności Żyrardowa.	dr Andrzej Stawarz	20

4	Obyczajowość, obrzędowość i kultura wielonarodowościowej społeczności.	dr Andrzej Stawarz	20
III	Wpływ II wojny światowej na zmianę struktury narodowościowej w Żyrardowie.		
1	Eksterminacja ludności żydowskiej.	mgr Sławomir Krejpcowicz	10
2	Eksodus ludności niemieckiej.	mgr Andrzej Góralski	10
3	Zmiany struktury społeczno-zawodowej i demograficznej mieszkańców Żyrardowa w okresie Polski Ludowej.	prof. dr hab. Witold Rakowski	20
4	Proces zanikania wielokulturowości w społeczności Żyrardowa.	mgr Barbara Rzczycka	10
IV	Pojawienie się nowych elementów w wielokulturowości Żyrardowa w okresie transformacji ustrojowej.		
1	Zmiany w strukturze gospodarczej Żyrardowa.	mgr Mariola Pytlak Violetta Sałachewicz	20
2	Napływ kapitału obcego i jego wpływ na ożywienie gospodarcze.	mgr Bartosz Głowacki	10
3	Społeczne skutki transformacji ustrojowej.	prof. dr hab. Witold Rakowski	10
4	Współczesne społeczeństwo Żyrardowa.	prof. dr hab. Witold Rakowski	10
V	Szanse rewitalizacji wielokulturowości w Żyrardowie.	(zespół pod kierunkiem prof. dr hab. Witolda Rakowskiego)	
1	Wielokulturowość w pamięci mieszkańców Żyrardowa.	dr Krzysztof Zwoliński	10
2	Stosunek współczesnego pokolenia do wielokulturowości lokalnej.	prof. dr hab. Witold Rakowski	20
3	Wielokulturowość w społeczeństwie globalnym.	mgr Barbara Rzczycka	10
4	Skłonność społeczeństwa żyrardowskiego do ruchliwości przestrzennej i wielokulturowości w świetle badań ankietowych.	prof. dr hab. Witold Rakowski mgr Barbara Rzczycka mgr Mariola Pytlak	20
5	Przejawy współpracy międzynarodowej Żyrardowa jako przesłanka do utrwalenia więzi wielokulturowej i dialogu.	Wydział Promocji Urzędu Miasta Żyrardów dr Jerzy Nازیębło mgr Jarosław Szafaryn mgr Bartosz Głowacki	10
	Podsumowanie	prof. dr hab. Witold Rakowski	5
	Bibliografia dotycząca wielokulturowości w Polsce (wybrane pozycje), Żyrardowa i okolic.	dr Krzysztof Zwoliński mgr Barbara Rzczycka mgr Andrzej Góralski	

Zwieńczeniem realizacji Projektu będzie jego opublikowanie w języku polskim i streszczenie w językach obcych oraz zorganizowanie wystawy w Muzeum Mazowsza Zachodniego w Żyrardowie.

4) Plan promocji (maksymalna wielkość opisu – 2 strony):

Z chwilą zaakceptowania Projektu przez NCK Wnioskodawca zamieści odpowiednie informacje na stronie internetowej Wyższej Szkoły Rozwoju Lokalnego, Urzędu Miasta Żyrardów, Muzeum Mazowsza Zachodniego, a także odpowiednie informacje ukażą się w prasie lokalnej (Życie Żyrardowa, Tydzień Żyrardowa, Mercuriusz Mszczonowski), jak też w telewizji i w radio. Ponadto specjalne pismo zostanie wystosowane do dyrektorów gimnazjów i szkół średnich z prośbą o współpracę w zakresie realizacji Projektu. Do realizacji Projektu pośrednio zostaną także włączeni studenci Wyższej Szkoły Rozwoju Lokalnego – jako przedmiot badań, a zarazem źródło przekazywania informacji i promocji Projektu. W końcowej fazie realizacji Projektu zostanie zorganizowana Konferencja Międzynarodowa pt. „Wielokulturowość jako zagadnienie nie tylko lokalne”, na której zostaną przedstawione nasze podstawowe wyniki badań, z udziałem osób (wnioskodawców) realizujących projekty w ramach priorytetu 2 i 1 przy współdziałaniu NCK i innych instytucji i osób z zagranicy, którym bliskie są cele wielokulturowości. Konferencja ta odpowiednio wypromowana przez środki przekazu wpłynie na rozpowszechnienie wielokulturowości. Materiały konferencji zostaną opublikowane w formie książki jako lektura zalecana do studiowania na kierunku kulturoznawstwo, bibliotekarstwo, polonistyka.

Ponadto po zakończeniu Projektu jako osobna pozycja wydawnicza zostanie opublikowana książka pod tytułem „Żyrardów przykładem wielokulturowości – od przeszłości do teraźniejszości i ku przyszłości”, która w wersji skróconej zostanie wydana także w innych językach (patrz punkt VI) i rozesłana do bibliotek szkół wyższych państw europejskich i pozaeuropejskich. Wydanie polskie w wersji oryginalnej zostanie rozesłane do bibliotek szkół wyższych w Polsce, wojewódzkich bibliotek pedagogicznych i ich oddziałów, a także będzie udostępniona w sprzedaży w największych ośrodkach akademickich w kraju.

Prócz tego odpowiednie informacje ukażą się w prasie, w telewizji lokalnej i regionalnej, a w Muzeum Mazowsza Zachodniego w Żyrardowie zostanie zorganizowana wystawa dotycząca wielokulturowości Żyrardowa. Zagadnienie to stanie się przedmiotem rozważań na lekcjach historii, geografii, języka polskiego w szkołach

gimnazjalnych i średnich, a w Wyższej Szkole Rozwoju Lokalnego na konwersatorium z przedmiotu „Historia i Kultura Mazowsza”.

- 5) Efekty realizacji projektu (inne niż wskazane w wykazie wskaźników) oraz potencjał z zakresie utworzenia trwałej struktury ułatwiającej kontynuację działań w przyszłości (maksymalna wielkość opisu – 2 strony):

Efekty realizacji projektu można podzielić, po pierwsze, na wymierne, które będą trwałym elementem pozostającym jako zasób twórczy, zmaterializowany w postaci opublikowanych referatów, artykułów, książek i pozostanie na długie lata w zasobach bibliotecznych. Zasób ten będzie zarazem stanowił bazę dla wpływania na wiedzę i kształtowanie świadomości tych osób, które będą zajmować się wielokulturowością bezpośrednio i pośrednio oraz osób interesujących się tym zagadnieniem lub zainspirowanych do zainteresowania się wielokulturowością i dążących do poszerzenia wiedzy w ogóle, w tym wiedzy o kulturze. Efektem zmaterializowanym realizowanego Projektu będą dwie książki: „Wielokulturowość jako zagadnienie nie tylko lokalne” i „Żyrardów przykładem wielokulturowości – od przeszłości do teraźniejszości ku przyszłości”, w nakładzie ca 2000 egzemplarzy każda. Wydawcą tych książek z uwzględnieniem współwydawców tzn. Narodowego Centrum Kultury i Wyższej Szkoły Rozwoju Lokalnego w Żyrardowie, powinno być Wydawnictwo o zasięgu ogólnokrajowym, jakim jest Państwowe Wydawnictwo Naukowe posiadające swoje księgarnie w całym kraju i współpracujące z innymi wydawnictwami i księgarniami. W ten sposób odbywałaby się promocja nie tylko książek, lecz problemu wielokulturowości i instytucji za to odpowiedzialnej. W obu tych książkach zamieszczone byłyby streszczenia w języku angielskim poszczególnych rozdziałów (referatów) książek.

Prócz tego byłyby wydane broszury (ok. 20 stron) w języku angielskim, francuskim, niemieckim, w nakładzie ca 500–1000 egzemplarzy skierowane do eurodeputowanych Parlamentu Europejskiego i jak już wspomniano w p. V. 4. i VI także do największych bibliotek światowych (w tym ONZ, UE).

Do trwałych elementów można także zaliczyć informacje o badaniach wielokulturowości zamieszczonych na stronach internetowych Wnioskodawcy i instytucji z nim współpracujących.

Po drugie: na wymierne efekty, takie jak informacje ukazujące się w prasie, w telewizji, w radio. Tylko niewielka część tych informacji może okazać się trwałą.

Po trzecie: efektem trwałym realizowanego Projektu może być uczestnictwo osób reprezentujących różne instytucje zainteresowane badaniami wielokulturowości stanowiący zintegrowany zespół dzielący się swoimi spostrzeżeniami, uczestniczący w dyskusji i przygotowany do realizacji przyszłych badań. Zespół ten skupiony w Wyższej Szkole Rozwoju Lokalnego ewentualnie uzupełniony przez inne osoby w zależności od potrzeb, tworzy trwałą strukturę zdolną do realizacji badań w przyszłości niezależnie od źródeł zasilania środkami finansowymi.

Po czwarte: efektem trudno wymiernym jest wpływ wyników badań (w tym publikacji, konferencji, prasy, radia, telewizji, dyskusji) na społeczeństwo. Efekty te będzie można częściowo zmierzyć w przyszłości poprzez przeprowadzenie kolejnych badań ankietowych dotyczących stosunku społeczności lokalnych do wielokulturowości i obcokrajowców oraz badań związanych z konfliktami ujawniającymi się na tle narodowościowym, wyznaniowym, obyczajowym.

VI) Europejska wartość dodana projektu:

Wnioskodawca jest przekonany, że realizacja projektu pozwoli nie tylko na europejską wartość dodaną, ale także ogólnoswiatową, poprzez opublikowanie wyników badań nie tylko w języku polskim, lecz także w skróconej wersji w języku angielskim, francuskim, niemieckim, rosyjskim, a być może w przyszłości także w hiszpańskim, portugalskim, chińskim i japońskim. Wydawnictwa te w odpowiednim nakładzie trafią do biblioteki ONZ, UE i bibliotek najważniejszych uniwersytetów na świecie. Również wyniki badań będą zamieszczone na stronie internetowej Żyrardowa, Wyższej Szkoły Rozwoju Lokalnego, a za zgodą NCK także na jego stronie. Poznanie stosunku współczesnego społeczeństwa Żyrardowa – poprzez badania ankietowe – do wielokulturowości i do nowych „sąsiadów” z innych egzotycznych państw będzie także wartością dodaną. W ten sposób poprzez badania wielokulturowości Żyrardowa wzbogaci się dotychczasowy dorobek w tym zakresie rozszerzając przestrzenny krąg odbiorców.

Zakładamy, że wzbogacenie się w wiedzę w zakresie „wielokulturowości” prowadzić będzie do łagodzenia napięć i konfliktów między narodami i między pokoleniami. To będzie największa wartość dodana oparta o konkretne badania terenowe.

VII) Harmonogram realizacji projektu – w układzie chronologicznym.

Termin mm/rr	Działanie	Podmiot odpowiedzialny za realizację Działania (NCK lub Partner)
01.02.08	Zebranie zespołu badawczego i podział zadań do wykonania	Wnioskodawca
05.02.08	Ogłoszenie konkursu w prasie i na stronach internetowych na temat wspomnień o wielokulturowości Żyrardowa.	Wnioskodawca
02.02.08– –29.02.08	Opracowanie ostatecznej wersji ankiet skierowanych do młodzieży gimnazjalnej, szkół ponadgimnazjalnych i wyższych oraz do pozostałych osób.	Wnioskodawca
02.02.08– –29.02.08	Inwentaryzacja publikacji dotyczących wielokulturowości Żyrardowa i ich ocena.	Wnioskodawca
02.02.08– –15.05.08	Zorganizowanie wystawy w Muzeum Mazowsza Zachodniego pt. „Żyrardów – przykład wielokulturowości od przeszłości do teraźniejszości ku przyszłości”.	Wnioskodawca
01.03.08– –15.03.08	Przeprowadzenie badań ankietowych, sondażowych na temat wielokulturowości.	Wnioskodawca
16.03.08– –15.04.08	Przeprowadzenie badań ankietowych dotyczących wielokulturowości Żyrardowa.	Wnioskodawca
15.04.08– –31.05.08	Opracowanie wyników badań ankietowych. Wydruk danych.	Wnioskodawca
01.06.08– –30.09.08	Analiza danych z badań ankietowych. Opracowanie tekstu.	Wnioskodawca
01.10.08– –15.10.08	Zorganizowanie seminarium część I. Zapoznanie z wynikami badań ankietowych.	Wnioskodawca NCK
15.10.08– –30.11.08	Zorganizowanie seminarium część II. Dyskusja nad rozdziałami książki.	Wnioskodawca NCK
01.12.08– –10.12.08	Zorganizowanie konferencji pt. „Wielokulturowość jako zagadnienie nie tylko lokalne”.	Wnioskodawca NCK
10.12.08– –31.12.08	Przygotowanie książki z konferencji do druku.	Wnioskodawca
10.12.08– –31.12.08	Przekazanie Narodowemu Centrum Kultury wyników projektu badawczego pt. „Żyrardów – przykład wielokulturowości od przeszłości do teraźniejszości i ku przyszłości.	Wnioskodawca
10.12.08– –31.12.08	Przygotowanie streszczenia w języku angielskim, niemieckim i francuskim.	Wnioskodawca
02.01.09– –31.01.09	Przygotowanie książki do druku pt. „Żyrardów – przykład wielokulturowości od przeszłości do teraźniejszości i ku przyszłości.	Wnioskodawca
02.01.09– –31.01.09	Przekazanie do druku broszur w języku angielskim, niemieckim i francuskim.	Wnioskodawca
02.01.09– –31.01.09	Rozliczenie się z Narodowym Centrum Kultury z projektu.	Wnioskodawca

VIII) Koszty realizacji Projektu:

- 1) Całkowity przewidywany koszt realizacji Projektu (w pełnych euro): 50 960,00
- 2) Przewidywany całkowity kwalifikowany koszt realizacji Projektu, obejmujący koszty kwalifikowane pierwszego i drugiego stopnia (w pełnych euro): 50 960,00
- 3) Wnioskowana wysokość dofinansowania (w pełnych euro): 35 100,00
- 4) Struktura przewidywanych kosztów realizacji projektu (w pełnych euro):
  - a) Koszty kwalifikowane pierwszego stopnia – środki uzyskane z dotacji:

[euro]	procent kwalifikowanej całości Projektu
35 100,00	68,9

- b) Koszty kwalifikowane drugiego stopnia – finansowe środki własne:

[euro]	procent kwalifikowanej całości Projektu
15 860,00	31,3

- c) Koszty niekwalifikowane: 0

IX) Preliminarz całkowitych kosztów kwalifikowanych Projektu wraz ze źródłami finansowania:

Lp.	Nazwa kosztu i sposób kalkulacji	Koszty kwalifikowane [euro] z podziałem na źródła finansowania	
		Koszt kwalifikowany I stopnia	Koszt kwalifikowany II stopnia (wkład własny Wnioskodawcy)
1	Opracowanie 3 wersji ankiet dotyczących stosunku społeczności do wielokulturowości wraz z przeprowadzeniem badań sondażowych 120 godzin a) 8€	0	960,00
2	Przeprowadzenie badań ankietowych wśród społeczeństwa. 2000 ankiet a) 2,5€	5 000,00	0
3	Wprowadzenie danych z ankiet do pamięci komputera i wydruk wyników. 2000 ankiet a) 2,5€	0	5 000,00

4	Oddelegowanie osoby zatrudnionej w Wyższej Szkole Rozwoju Lokalnego w Żyrdowie do realizacji projektu.	0	6 200,00
5	Koszty telefonów, papieru, powielania materiałów, ankiet, korespondencji. 280 dni a) 2€	0	560,00
6	Koszty wynajmu biura 10 m ² a) 4€ za 1 m ² miesięcznie	0	480,00
7	Koszty podróży.	0	160,00
8	Koszty promocyjne.	0	600,00
9	Koszty związane z wynajęciem sali na zorganizowanie konferencji 400 m ²	0	1 200,00
10	Koszty związane z wynajęciem Sali na zorganizowanie 2 seminariów.	0	700,00
11	Honoraria autorskie za realizację projektu ca 16 arkuszy autorskich a) 650€	10 400,00	0
12	Honoraria autorskie za napisanie 3 referatów na konferencję pt. „Wielokulturowość jako zagadnienie nie tylko lokalne” a) 400€	1 200,00	0
13	Koszty wydania materiałów pokonferencyjnych.	5 000,00	0
14	Koszty wydania książki pt. „Żyrdów przykładem wielokulturowości – od przeszłości do teraźniejszości, ku przyszłości.	5 000,00	0
15	Koszty tłumaczeń ca 20–25 stron na język angielski, niemiecki, francuski i rosyjski Razem ca 100 stron a) 5€	500,00	0
16	Koszty publikacji broszur w językach angielskim, niemieckim, francuskim i rosyjskim.	2 000,00	0
17	Koszty konkursu na temat wielokulturowości Żyrdowa.	4 000,00	0
18	Wystawa w Muzeum Mazowsza Zachodniego w Żyrdowie na temat wielokulturowości.	2 000,00	0
Koszty kwalifikowane I stopnia razem w €		35 100,00	
Koszty kwalifikowane II stopnia razem w €		15 860,00	
Całkowite koszty kwalifikowane w €		50 960,00	
Koszty kwalifikowane I stopnia razem w %		68,9	
Koszty kwalifikowane II stopnia razem w %		31,3	
Całkowite koszty kwalifikowane w %		100,0	

- X) Uzasadnienie racjonalności przyjętych kalkulacji w preliminarzu całkowitych kosztów kwalifikowanych Projektu:
Dokonana kalkulacja oparta jest o ceny kształtujące się w Polsce.
- XI) Preliminarz całkowitych kosztów niekwalifikowanych Projektu wraz ze źródłami finansowania: brak
- XII) Uzasadnienie racjonalności przyjętych kalkulacji w preliminarzu całkowitych kosztów niekwalifikowanych Projektu: brak
- XIII) Obowiązkowe załączniki.

Dnia 8 czerwca 2007 r. wniosek pod wyżej wymienionym tytułem został złożony w Narodowym Centrum Kultury, do którego skierowano pismo o następującej treści:

„W związku z ogłoszonym zaproszeniem do składania wniosków do Krajowego naboru obchodów Europejskiego Roku Dialogu Międzykulturowego 2008 w Polsce składam opracowaną przez Wyższą Szkołę Rozwoju Lokalnego aplikację o dofinansowanie priorytetu II – Badania i publikacje odnoszące się do kontekstów wielokulturowości w Polsce i w Europie.

Pragnę nadmienić, iż poprzez realizację proponowanego Projektu pragniemy zachować ciągłość w badaniach nad wielokulturowością Żyrardowa dotychczas rozproszoną i zintegrować środowisko twórcze wokół tego zagadnienia, dokonując jej syntezy i zarazem zbadać dotychczasowy stosunek społeczeństwa do wielokulturowości a poprzez włączenie liczniego grona osób do badań i poprzez promocję jej wyników przygotować społeczeństwo do nieuniknionego procesu wielokulturowości.

Integracja środowiska twórczego, w tym lokalnego i włączenie go do badań nad wielokulturowością Żyrardowa przyczyniłaby się do upowszechnienia tego problemu wśród społeczeństwa polskiego, także częściowo europejskiego i wśród innych narodów. Podjęcie się przez Wyższą Szkołę Rozwoju Lokalnego realizacji proponowanego Projektu wynika z jej misji jako ośrodka kulturotwórczego, zadaniem którego jest integrowanie, inspirowanie i koordynowanie badań oraz upowszechnianie ich wyników. Tak więc podjęcie się realizacji Projektu przez WSRL, jako jedyne podmiotu w Żyrardowie zdolnego do tego rodzaju przedsięwzięcia, ma sens głębszy: integracja środowiska, wzbogacenie dydaktyki, aktywne włączenie słuchaczy i społeczeństwa w wielowątkowy proces kształcenia, aktywnego uczestnictwa w tym kształceniu i samokształcenie, jak również inspirowanie do poszukiwania prawdy i przygotowania do współżycia w społeczeństwie wielokulturowym”.

Dnia 25 lipca 2007 Narodowe Centrum Kultury skierowało do Rektora pismo (L. dz. NCK-W/858/07/07) o następującej treści:

„W związku z ogłoszeniem krajowego naboru wniosków do Europejskiego Roku Dialogu Międzykulturowego przesyłam informację na temat wyników naboru wraz z wyjaśnieniem procedury selekcji wniosków.

Warunkiem zakwalifikowania projektu do ewaluacji prowadzonej przez Komisję Oceny Wniosków było spełnienie wszystkich kryteriów formalnych oraz otrzymanie minimum 51 pkt podczas weryfikacji merytorycznej, przeprowadzonej przez zespół Narodowego Centrum Kultury w dniach 09–29 czerwca br.

Posiedzenie Komisji Oceny Wniosków odbyło się 3 lipca br. W jego trakcie Komisja dokonała wyboru zwycięskich wniosków w poszczególnych priorytetach. Wsparcie finansowe przyznano projektom, które zdobyły największą liczbę głosów, z pozostałych utworzono listę rezerwową. Lista ta obejmuje wyłącznie projekty, które podczas obrad Komisji uzyskały co najmniej jeden głos. Pozycja wniosku na liście wyznaczona jest przez liczbę uzyskanych przez niego głosów.

Ponadto na wniosek Komisji zmieniono limity projektów objętych dofinansowaniem w każdym priorytecie. W związku z tym obowiązujący podział przedstawia się następująco:

Priorytet I: 2 projekty objęte dofinansowaniem (pierwotnie 3)

Priorytet II: 4 projekty objęte dofinansowaniem (pierwotnie 3)

Priorytet III: 3 projekty objęte dofinansowaniem (pierwotnie 2)

Priorytet IV: 5 projektów objętych dofinansowaniem (pierwotnie 4)

Łączna liczba projektów objętych dofinansowaniem wynosi 14 (pierwotnie 12).

Szczegółowy tryb pracy Komisji Oceny Wniosków został uregulowany w Zarządzeniu nr 35/2007 Dyrektora Narodowego Centrum Kultury z dnia 2 lipca 2007 roku w sprawie sposobu realizacji krajowego naboru wniosków dla Europejskiego Roku Dialogu Międzykulturowego (2008).

Tekst Zarządzenia dostępny jest w siedzibie Narodowego Centrum Kultury.

Odnosząc się do powyższych informacji, pragnę poinformować, że **wniosek Wyższej Szkoły Rozwoju Lokalnego: „Żyrardów przykładem wielokulturowości – od przeszłości do terażniejszości i ku przyszłości”**, zarejestrowany w bazie NCK pod nr 48/ERDM/2007, spełnił kryteria formalne zawarte w Wytycznych dla Wnioskodawców, a także, podczas oceny merytorycznej, przekroczył limit 51 pkt, wymagany do umieszczenia go na liście przedstawionej Komisji Oceny Wniosków. Jednakże, ze względu na niskie poparcie Komisji, projekt ten nie został zakwalifikowany do grupy objętej dofinansowaniem, lecz znalazł się na liście projektów rezerwowych, na pozycji nr I.

Do niniejszego pisma załączam wykaz wszystkich wniosków, które zostały przedstawione Komisji do oceny merytorycznej, z uwzględnieniem podziału na priorytety oraz z wyróżnieniem projektów, które zostały wskazane przez Komisję do dofinansowania (załącznik nr 1)”.

podpisane przez Dyrektora Narodowego Centrum Kultury Krzysztofa Dudka.

Warto tu zamieścić listę rankingową projektów przedstawionych Komisji Oceny Wniosków oraz zatwierdzonych przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego do współfinansowania (podkreślono linią stałą) oraz projekty rezerwowe (podkreślono linią przerywaną dwa pierwsze słowa w kolejności w ramach priorytetów).

Priorytet I

Nazwa projektu	Projektodawca
<u>Porozmawiajmy – Europejskie debaty o wartościach</u>	Fundacja Ochrony Dziedzictwa Żydowskiego
<u>Organizacja międzynarodowej konferencji naukowej podsumowującej cykl TRANSKULTURA wraz z publikacją materiałów promocyjnych</u>	Galeria Sztuki Współczesnej Bunkier Sztuki
<u>Chrześcijaństwo w dialogu Międzykulturowym</u>	Wyższa Szkoła Filozoficzno-Pedagogiczna Ignatianum
<u>Pojednanie. Żydzi i Polacy w odkrywaniu wielokulturowej tożsamości</u>	Polsko-Francuska Fundacja Nowych Praktyk Demokraty
<u>Kongres Drahimski. Europejski dialog międzykulturowy na rzecz rozwoju regionów i społeczeństw</u>	Szczecin EXPO – Towarzystwo Wspierania Rozwoju Pomorza Zachodniego
„Dialog międzykulturowy: Polacy, Litwini, Białorusi. Od odrodzenia narodowego do współczesności”	Muzeum Narodowe Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego.

Priorytet II

<u>Księga Wielkiego Księstwa Litewskiego – Ku Europejskim Tradycjom Wspólnotowości. Wspólna publikacja historyków białoruskich, litewskich i polskich</u>	Fundacja Pogranicze, Sejny
Opracowanie i publikacja wydawnictw popularyzujących Galerię Judaików w Muzeum Narodowym w Krakowie	Muzeum Narodowe w Krakowie
Opracowanie i wydanie monografii pt. „Różnorodność religijna, etniczna i kulturowa Zelowa”	Urząd Miejski w Zelowie

Poza Tolerancję – postawy młodzieży wobec odmienności kulturowej w perspektywie integracji społecznych	Województwo Podlaskie
<u>Żyrardów przykładem wielokulturowości – od przeszłości do teraźniejszości i ku przyszłości.</u>	Wyższa Szkoła Rozwoju Lokalnego w Żyrardowie
Publikacja – „Ryszard Kapuściński. Spotkania”	Nadbałtyckie Centrum Kultury w Gdańsku
Euroobserwatorium – Badanie postrzegania obywatelstwa europejskiego	Wyższa Szkoła Ekonomii i Innowacji w Lublinie
Dialog i pojednanie. Żydzi i Polacy w odkrywaniu wielokulturowej tożsamości	Polsko-Francuska Fundacja Nowych Praktyk Demokratycznych im. Michela de Montaigne
Słowiańskie rozmowy. Cykl publikacji informacyjno-promocyjnych na rzecz dialogu międzykulturowego na łamach Magazynu Studentów SEMESTR i na jego stronie internetowej	Akademickie Stowarzyszenie VERUM
Budda, mandala, czakram. Wydawnictwa towarzyszące wystawie sztuki buddyjskiej w Muzeum Narodowym w Krakowie	Muzeum Narodowe w Krakowie

Priorytet III

Festiwal Trzech Teatrów Europy Środkowej „Sąsiedzi”	Centrum Kultury w Lublinie
Festiwal Trzech Kultur we Włodawie – dialog kultur, który nas łączy	Muzeum Pojezierza Łęczyńsko-Włodawskiego we Włodawie
IV Festiwal Kultur Świata „Okno na świat”	Nadbałtyckie Centrum Kultury
Sztuka dialogu – dialog sztuki	Centrum Sztuki Współczesnej „Znaki Czasu” w Toruniu
Spotkania z piosenką i tradycją mniejszości etnicznych romskiej i tatarskiej	Klub Kultury „Zastów”
Festiwal narodów Pomorza Środkowego	Filharmonia Koszalińska im. Stanisława Moniuszki
PROJEKT 44 Dialog Europejski	Stowarzyszenie „Otwarte Drzwi”
VI Światowe Spotkania z Kulturą Romską	Fundacja BAHTALE ROMA – SZCZĘŚLIWI CYGANIE
Dialogi Kultury – Cykl imprez podczas Międzynarodowego Festiwalu Tańca X Łądeckie Lato Baletowe	Artbale Stowarzyszenie Rozwoju Edukacji Kulturalnej i Sztuki
Wspólna przestrzeń kulturowa „Sieć jedności” – Kantata J. Mencla do poezji Karola Wojtyły	Fundacja Media Visage
Barwy Wielokulturowej Tęczy w Sulejówku	Urząd Miasta Sulejówek

Priorytet IV

Dzieci Jednego Boga	Fundacja „Dzielnica Wzajemnego Szacunku Czterech Wyznań”
Spotkania ze sztuką sakralną – w poszukiwaniu wspólnych treści – Chrześcijaństwo, Judaizm, Islam	Muzeum Podlaskie w Białymstoku
Wspólna przeszłość – Wspólna przyszłość	Fundacja Centrum Edukacji Obywatelskiej
Poznaj mnie – zrozum mnie	Teatr Lalki, Maski i Aktora „Groteska”
„Spotkajmy się – inny nie znaczy obcy” Warsztaty i szkolenia dla młodzieży	Miasto Lublin
Judaizm – poznać znaczy zrozumieć	Muzeum Narodowe w Krakowie
Sztuka ponad granicami	Polski Związek Głuchych/Oddział Łódzki
„Ja Twoimi, a Ty moimi oczami...” Literackie warsztaty tolerancji w przestrzeni wielokulturowego dialogu	Stowarzyszenie Pisarzy Polskich
Międzynarodowe Biennale Grafiki Dzieci i Młodzieży „Karpacki Dom”	Centrum Kulturalne w Przemyślu
Teraz Gospel – międzynarodowe warsztaty gospel w Polsce	Stowarzyszenie Gospel
Ścieżka duchowa sztuki buddyjskiej – cykl wykładów i spotkań z młodzieżą oraz wystawa sztuki buddyjskiej w Muzeum Narodowym w Krakowie	Muzeum Narodowe w Krakowie
IV Międzynarodowe Leszczyńskie Warsztaty Jazzowe	Fundacja Edukacyjna Pro Musica
Wielokulturowa mozaika pomorska – „Przewodnik po mniejszościach – korzenie wielonarodowościowego Pomorza”	Towarzystwo Edukacyjne „Wiedza Powszechna”

W związku z tym, że żaden z czterech wnioskodawców w ramach Priorytetu II nie wycofał się z realizacji Wyższa Szkoła Rozwoju Lokalnego jako będąca pierwsza na liście rezerwowej, nie została do końca sierpnia 2008 r. powiadomiona o możliwości przystąpienia do wykonywania projektu. Niemniej jednak praca włożona w zgłoszony projekt do NCK nie powinna być zmarnowana i zawarta w nim koncepcja winna być wykorzystana w dalszych pracach badawczych Szkoły i stanowić podstawę integracyjną środowiska naukowego lokalnego łączącą przeszłość z teraźniejszością.

IV. Ocena jakości kształcenia

Bardzo ważnym wydarzeniem w życiu uczelni była wizytacja Państwowej Komisji Akredytacyjnej, która odbyła się w dniach 9–10 grudnia 2006 roku. Oceny jakości kształcenia oraz przestrzegania warunków prowadzenia studiów wyższych na kierunku „ekonomia” dokonała komisja w składzie:

- prof. dr hab. Jerzy Kisielnicki,
- prof. dr hab. Tadeusz Wojciechowski,
- prof. dr hab. Jerzy Węclawski,
- mgr Hanna Chrobak-Marszał,
- Krystian KroczeK.

Przed zapowiadzaną wizytacją władze uczelni musiały złożyć w PKA raport samooceny, którego fragmenty zostały opublikowane w „Roczniku Żyrardowskim” tom V. W związku z tym pomijamy je, natomiast przytaczamy ostateczną decyzję PKA, która została zawarta w Uchwale Nr 455/2008 Prezydium Państwowej Komisji Akredytacyjnej z dnia 3 lipca 2008 r. w sprawie powtórnej oceny jakości kształcenia na kierunku „ekonomia” prowadzonym na Wydziale Ekonomicznym Wyższej Szkoły Rozwoju Lokalnego w Żyrardowie na poziomie studiów pierwszego stopnia. Działając na podstawie art. 49 ust. 1 pkt 2 oraz art. 52 ust. 1 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższy (Dz. U. Nr 164, poz. 1365 z późn. zm.) Prezydium Państwowej Komisji Akredytacyjnej – po zapoznaniu się z przedstawioną przez Rektora dokumentacją, a także po zasięgnięciu opinii Zespołu Kierunków Studiów Ekonomicznych wydało pozytywną ocenę jakości kształcenia na kierunku „ekonomia” prowadzonym na Wydziale Ekonomicznym Wyższej Szkoły Rozwoju Lokalnego na poziomie studiów pierwszego stopnia. Termin następnej oceny jakości kształcenia na kierunku „ekonomia” w WSRL wyznaczono na rok akademicki 2013/2014.

V. Uniwersytet Trzeciego Wieku

Jedną z charakterystycznych cech społeczeństw końca XX i początku XXI wieku jest starzenie się ludności. Zwiększająca się długość życia ludzi, tym samym wzrost liczby osób w wieku starszym, zmniejszający się przyrost naturalny, szczególnie w krajach rozwiniętych, to znaczące zjawisko demograficzne naszych czasów, które będzie się nasilało i wymagało rozwiązań. Badania z zakresu nauk społecznych wykazały, że wsparcie materialne jak i pomoc materialna nie wystarczą dla zapewnienia osobom w starszym wieku odpowiedniej jakości życia. Gwałtowne przemiany naukowe i techniczne powodują, iż starzejący się człowiek jest wobec nich często bezradny i zagubiony. Dlatego istotną rzeczą jest, by ludzie w tym wieku mieli, jeżeli tylko chcą, ciągły dostęp do wiedzy, by mogli aktualizować swoją wiedzę, by mogli orientować się w zmieniającej się rzeczywistości, mogli być aktywni.

W wyniku starań o włączenie ludzi starszych do systemu kształcenia ustawicznego powołano w 1973 roku we Francji, przy uniwersytecie w Tuluzie, placówkę dydaktyczną dla tych osób nazwaną Uniwersytetem Trzeciego Wieku. W niedługim czasie na terenie całej Europy i poza nią zaczęły powstawać podobne placówki. W Polsce istnieją dwa typy uniwersytetów trzeciego wieku. Jeden, reprezentowany jest przez placówki stanowiące integralną część wyższej uczelni. Drugi typ stanowią uniwersytety luźno związane z wyższą uczelnią, powołane najczęściej przez stowarzyszenia prowadzące działalność popularnonaukową oraz kulturalno-rekreacyjną.

Wychodząc naprzeciw potrzebom społecznym Wyższa Szkoła Rozwoju Lokalnego w Żyrardowie w 2006 roku powołała do życia Uniwersytet Trzeciego Wieku, który działa jako integralna część uczelni. Słuchaczami UTW została grupa dziesiętnastu osób w wieku dojrzałym (najczęściej emerytów), które chciały poszerzyć swoją wiedzę z różnych dziedzin życia. Każdy student UTW wypełniał ankietę, w której między innymi podawał swoje zainteresowania. Na podstawie zebranych w ten sposób danych określono plan pracy, który obejmował poniedziałkowe zajęcia z informatyki i języka angielskiego oraz środowe trzygodzinne wykłady z różnych dziedzin. Zajęcia były prowadzone przez kadrę naukową WSRL, jak i osoby niezwiązane bezpośrednio ze szkołą. Wykłady poświęcone były życiu ludzi w okresie dojrzałym (psychologia – dr Wiesław Skrzyński, dr Krystyna Królikowska-Waś, medycyna – lekarz Anna Szczygieł-Naziębło, pierwsza pomoc przedmedyczna – mgr Eugeniusz Wojtkowski, socjologia – dr Anna Kozłowska, polityka społeczna – prof. dr hab. Adam Kuzynowski, mgr inż. Jolanta Borek, prawo – mgr Kazimierz Gaczyński), historii Mazowsza i Żyrardowa (prof. dr hab. Benon Dymek, dr Krzysztof Zwoliński, dr Jerzy Naziębło), turystyki (mgr Jacek Drażkiewicz), demografii (prof. dr hab. Witold Rakowski), ekonomii (dr Józef Kozioł, dr Mirosław Wasilewski), historii sztuki (mgr Katarzyna Wrońska) i ogrodnictwa (mgr inż. Anna Wrzodak, mgr inż. Robert Wrzodak).

Dzięki udziałowi w zajęciach słuchacze mieli możliwość poszerzenia swojej wiedzy i doskonalenia swoich umiejętności, aktywizacji poprzez uczestnictwo w różnych formach życia społecznego i kulturalnego, ale przede wszystkim do nawiązania, utrzymania i zacieśniania więzów i kontaktów osobistych.

Uwzględniając zgłoszone propozycje członków UTW organizowano wycieczki np. „Szlakiem zabytków Żyrardowa”, do Bolimowa, Nieborowa i Arkadii.

Na zakończenie każdego semestru słuchacze dostawali z rąk prof. dr. hab. Witolda Rakowskiego – rektora WSRL, dyplomy – zaświadczenia zaliczające im określony cykl kształcenia.

Przez cały pierwszy rok swej działalności UTW finansowany był ze środków WSRL i niewielkich opłat wnoszonych przez jego słuchaczy. Dzięki bezinteresownej pracy większości wykładowców możliwe było finansowanie przez szkołę cotygodniowych „słodkich bufetów”, które pomagały stworzyć miłą, serdeczną atmosferę w grupie.

Rok akademicki 2007/2008 to drugi rok działalności UTW. Uniwersytet zyskał sponsora, który wspierał finansowo jego działalność. Zdecydowanie zwiększyła się też liczba słuchaczy (z 19 w roku akademickim 2006/2007, do 55 w roku akademickim 2007/2008). O powodzeniu przedsięwzięcia świadczył fakt, że „stary rocznik” kontynuował zajęcia, a do niego dołączyli

nowi słuchacze. W związku ze zwiększeniem liczby uczestników zmieniony został harmonogram zajęć. W poniedziałki odbywały się zajęcia z informatyki, oddzielnie w grupie zaawansowanej i w grupie początkującej. We wtorki zaś odbywała się w dwóch grupach nauka języka angielskiego. Środa pozostała nadal dniem wykładów. Skrócony jednak został czas trwania wykładów z trzech godzin lekcyjnych do dwóch godzin zegarowych.

Nowy cykl wykładów musiał być tak zaplanowany, aby był zgodny z zainteresowaniami słuchaczy i aby mogli w nich uczestniczyć zarówno słuchacze pierwszego, jak i drugiego roku. Niesłabnącym zainteresowaniem cieszyły się wykłady z zakresu historii i teraźniejszości naszego regionu prowadzone przez dr. Krzysztofa Zwolińskiego, dr. Jerzego Naziębło, do których w tym roku dołączył mgr Jacek Grzonkowski, z turystyki z mgr. Jackiem Drażkiewiczem i socjologii z dr Anną Kozłowską. Zorganizowane zostały również cykle wykładów z zakresu ochrony przyrody z dr Anną Traut-Seligą, religioznawstwa z mgr Anną Dudkiewicz, pierwszej pomocy z mgr Ewą Boczkowską, rehabilitacji z mgr Barbarą Puławską, historii Żydów z dr Renatą Piątkowską, z zakresu polskich tradycji i zwyczajów z mgr Grażyną Harde oraz bukiciarstwa z mgr. Tomaszem Choińskim. Większość „nowych” wykładowców to ludzie pozyskani do współpracy z UTW z różnych instytucji i organizacji (np. z Muzeum Historii Żydów Polskich, Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Skierniewicach).

Podobnie jak w pierwszym roku działalności dla studentów organizowane były wycieczki: w lutym do Teatru Scena Prezentacje w Warszawie na spektakl „Klan wdów”, w czerwcu całodzienna wycieczka po Puszczy Bolińskiej.

Na zakończenie zajęć 18 czerwca 2008 roku rektor WSRL wręczył 45 dyplomów ukończenia kolejnego etapu edukacji. Były kwiaty, ciepłe słowa podziękowań no i oczywiście symboliczny kieliszek szampana.

VI. Regulamin studiów WSRL

W związku z wprowadzeniem ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym, każda uczelnia miała obowiązek w ściśle określonym terminie dostosować obowiązujący regulamin studiów do nowego prawa. Treść nowego regulaminu została pozytywnie zaopiniowana przez Samorząd Studentów i uchwalona przez Senat WSRL. Decyzją Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego (pismo DSS-4001/157/BS/07) z dnia 14 marca 2007 r. Regulamin studiów Wyższej Szkoły Rozwoju Lokalnego w Żyrardowie został zatwierdzony i obowiązuje od początku roku akademickiego 2007/2008.

Fakt ten jest istotny, ponieważ dokument reguluje wzajemne stosunki na płaszczyźnie uczelnia–studenci. Każdy student rozpoczynający w WSRL studia otrzymuje obowiązujący regulamin. Ponadto jest on opublikowany na stronie internetowej uczelni.

VII. Statut WSRL

Do obowiązującego prawa należało również dostosować najważniejszy w każdej uczelni dokument – statut. Opracowany przez władze WSRL projekt statutu został jej nadany przez założyciela uczelni – Mazowieckie Towarzystwo Naukowe w Warszawie. Dnia 28 maja 2008 r. Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego, działając na podstawie art. 30 i art. 56 ust. 4 w związku z art. 58 ust. 5 oraz art. 59 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższy (Dz. U. Nr 164, poz. 1365 z późn. zm.), wydał decyzję (pismo DSW-3-07-411-157/08) zatwierdzającą Statut Wyższej Szkoły Rozwoju Lokalnego w Żyrardowie.

Na zakończenie tych inicjatyw warto jeszcze wspomnieć o:

- 1) zorganizowanym w dniu 22.04.2007 r. wernisażu prac malarskich naszej studentki Bożeny Zawady. Na wernisaż przybyło liczne grono nauczycieli akademickich, studentów, mieszkańców Żyrardowa, a także dziennikarze prasy lokalnej i przedstawiciele telewizji. Pani Bożena Zawada jest osobą niepełnosprawną, wychowującą wraz z mężem 3-letnią córeczkę (w momencie pisania niniejszego artykułu – czerwiec 2008 r. – także już i syna), należąca do wyróżniających się studentów pod względem osiągniętych wyników w nauce, przejawiającą szerokie zainteresowania.
- 2) Prowadzeniu badań wiosną 2006 r. na zlecenie Wydziału Oświaty Urzędu Miasta Żyrardów dotyczących czasu wolnego uczniów oraz relacji ucznia z otoczeniem.
- 3) Prowadzeniu badań dotyczących zamierzeń maturzystów pow. żyrdowskiego.
- 4) W ramach środków własnych Uczelni kontynuowano badania ankietowe dotyczące:

Zamierzeń Polaków pracujących w Irlandii. Wyniki z tych badań zostaną opublikowane w następnym tomie „Rocznika Żyrardowskiego”.

Należy wspomnieć też o wywiadach, jakich udzielił Rektor WSRL prof. dr hab. Witold Rakowski:

1. Dyplom to nie wszystko. „Euroregiony” – Polska, nr 50/2006.
2. Służymy lokalnym społecznościom, „Życie Żyrardowa”, nr 31 z dnia 1.08.2006 r.
3. Cudze chwalicie, swego nie znacie, „Życie Żyrardowa” nr 42 z 18.03.2008 r. i Prorektor WSRL dr Józef Kozioł:
  1. Najważniejsza jest wiedza. Rozmowa z dr Józefem Koziołem, profesorem w Wyższej Szkole Rozwoju Lokalnego w Żyrardowie, „Nowe Życie Gospodarcze”, nr 8/416, kwiecień 2006 r.
  2. Wspomnienia absolwentów SGH, „Bank i Kredyt”, nr 5–6, 2006 r.